

ПРВИ ПОЗИВ

САВЕЗ ОРГАНИЗАЦИЈА РЕЗЕРВНИХ ВОЈНИХ СТАРЕШИНА СРБИЈЕ ГОДИНА III БРОЈ 5 ДЕЦЕМБАР 2021.

Обележавање
Дана војних ветерана

**СЛОБОДА
ЈЕ НАША
НАЈВЕЋА
СВЕТИЊА**

Капетан бојног брода
Милан Коњиковац,
начелник Одељења
за обучавање грађана

**УКОРАК
С ВРЕМЕНОМ**

Правонамална део зграда

Палидарис

Утврђења у Србији **СТАМЕНА НИШКА ТВРЂАВА**

Улас у Нишку тврђаву

Нишка тврђава 1874. године

На десној обали Нишаве, налази се Нишка тврђава, која има континуитет од око два миленијума константног постојања о чему сведоче многобројни археолошки налази. По свим данашњем стању, сарцстава се међу најбољих утврдеа тог типа у Србији и на Балканском полуострву.

Турска тврђава је изграђена на остацима антиког и средњовековног утврђења. У антиком периоду нишко утврђење се помиње као снажан каструм, за који римски историчар 6. века, Амјан Марцелин, тврди да је „више пута опседан, али се никада није предао нити би освојен“. Нишка тврђава од камена сарцађена је вероватно око половине 2. века, када је у Нишу била смештена Прва кохорта Дарданца. Средњом 2. века Ниш се први пут помиње у изворима. У географичи Клаудија Птолемеја, Ниш је записан међу петри највећа града Дарданце. На прелазу из 2. у 3. век Ниш добија статус муниципијума - самоуправног града. У 4. веку столицште је римских царева. Овде је рођен цар Константин Велики (306-337), за кога анонимни писац каже да је „овај град више енствено украсио“, на Медјани подигао свој „двор“, а тврђаву доградно. У Нишу борава 310. године и Константински синоди - Констане и Констанце. Овде је 350. године абдицирао узурпатор Валентиниан, а 361. дуке борава цар Јулијан. И ко-

начно, 365. године, у Медјани борава браћа Валентинијан I и Валенте. Овај добро утврђени римски град, према Проклопови запису, до темеља су порушили Хуни 41-42. године.]

Нишку тврђаву обновно је после 530. године византијски цар Јустинијан I (527-565). Историчар Проклопје каже да Јустинијан Ниш „утврди и у мни неосвојени за најпријатеља“. Обновљено нишко утврђење је зај 550. године било први пут на удару Словена. Нишкови продори на Солуну и Цариграду, преко Ниша, забележени су 578, 579, 581, 585. и 587. године.

Словени су освојили Ниш око 615. године. Опустошен и зајим делом напуштен од римског становништва, Ниш је прелуштен Словенима. Имие записиње средновековно раздобља града.

Током 6. века Ниш и његово утврђење се више пута помиње у изворима. У повезки византијског цара Василија II Охридског архиепископим 1020. године записана је и Нишка епархија. У лето 1040, за време устанка Петра Оделана против византијске власти, Нишка тврђава је неко време била у власти устаника. Хорде Пеленјега су од 1048. до 1050. и 1080. године опседали Нишку тврђаву и пљачкали околину. У лето 1072. утвржи краљ Соломон осваја Ниш и односи руку се. Проклопија, а септембра устаника војска осваја град и борава у

Султановал по вољал од 18. фебруара 1738 одрчано је да се у Нишу исради јака тврђава.

Унутрашњост тврђаве

Обележавање Дана војних ветерана

СЛОБОДА ЈЕ НАША НАЈВЕЋА СВЕТИЊА

Са својом земљом јачала је и стасавала и њена војска, која је данас, са поносом то можемо истаћи, право огледало како се традиција може уклопити у савремене токове живота, а да се не изгуби суштина. А суштина је љубав према отаџбини, понос на оно ко смо, одакле смо и непокорност која је одувек била својствена нашем народу – истакла је изасланица председника Србије и врховног команданта Сузана Пауновић, на Свечаној академији одржаној у Дому гарде у Топчидеру.

*Министар одбране Небојша Стефановић и начелник
Генералштаба ВС генерал Милан Мојсиловић
посебно су разговарали са члановима породица
погинулих припадника наше војске*

Честитка председника Републике Александра Вучића поводом Дана војних ветерана

ЈЕДАН ОД НАЈВЕЋИХ ВОЈНИХ ПРАЗНИКА

Председник Републике и врховни командант Војске Србије Александар Вучић упутио је честитку поводом Дана војних ветерана, у којој се каже:

„Свим војним ветеранима честитам 4. децембар - Дан војних ветерана.

У знак сећања на 1912. годину и потписивање примирја у Првом балканском рату, који представља важан историјски догађај из ослободилачких и одбрамбених ратова Србије, данас традиционално прослављамо један од највећих војних празника.

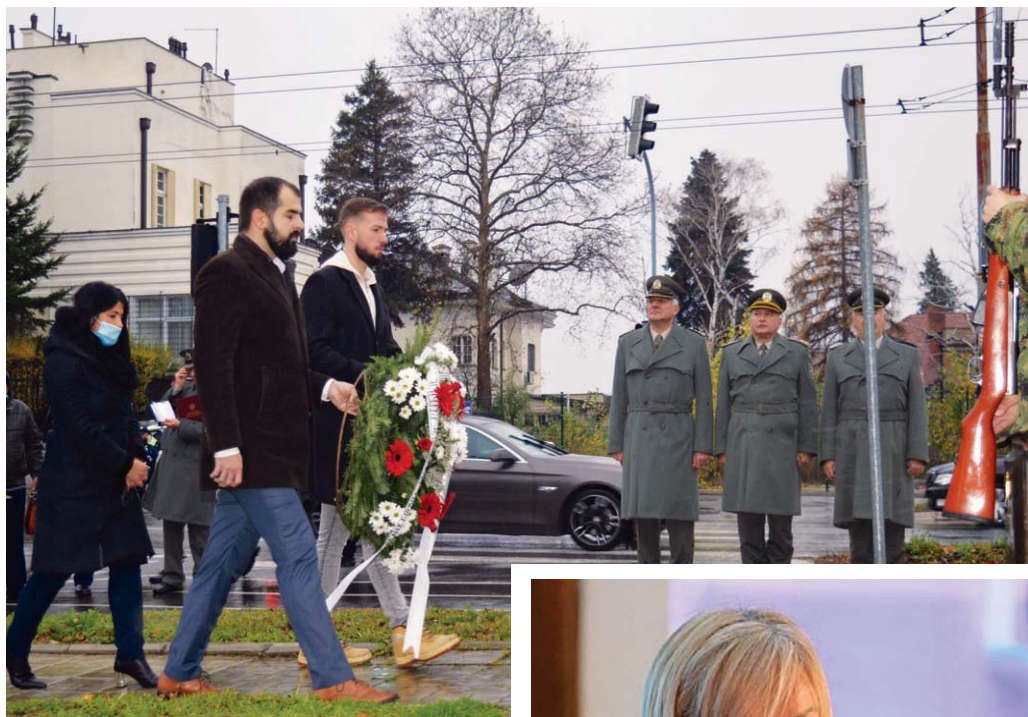
Победу за живот, слободу, право гласа и родну земљу, наши преци, али и ви, освајали сте безброј пута. Имена великих српских ратника и хероја који су се борили за очување националног идентитета и континуитета државности српског народа и Војске вођених вером у ослобођење Србије, уписана су и током Првог светског рата, Другог светског рата и ових последњих, за нас ништа мање тешких и болних борбених дејстава.

Прославом данашњег празника ми показујемо да вас не препуштамо заборава, већ поштујемо као људе, вреднујући сваког појединца који чини једну државу јаком, као и војску - један од основних темеља стабилности успешне државе.

Поштовани ветерани, уз обећање да ће држава наставити да улаже напоре за побољшање живота војних ветерана широм Републике Србије, честитам вам празник!“

Заједнички снимак генерала ВС и ветерана за успомену

Венац на Споменик Милану Тепићу положили су бројне делегације, међу којима и Удружења породица палих бораца

На Свечаној академији се у име председника Србије обратила изасланица Сузана Пауновић

решина Србије пријему и Свечаној академији у Дому Гарде на Топчидеру присуствовали су председник СОРВСС др Милојко Николић, генерални секретар Савеза Драган Ћирко-

У складу са већ стасалом традицијом, широм Србије, низом манифестација, обележен је Дан војних ветерана. Празник ветеранима честитали су председник Србије Александар Вучић и министар одбране др Небојша Стефановић. У већини догађаја учествовали су и представници Организације резервних војних старешина Србије. Тако је председник СОРВСС др Милојко Николић, пуковник у пензији присуство-

вао церемонији полагања венаца на Споменик народном хероју Милану Тепићу.

Потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић, приредили су, поводом Дана војних ветерана, пријем за представнике ветеранских и традиционалних удружења у Дому Гарде у Топчидеру. У име Савеза организација резервних војних ста-

Честитка министра одбране поводом Дана војних ветерана

ДАЋЕМО СВЕ ОД СЕБЕ ЗА БОЉЕ СУТРА

Потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић упутио је поводом 4. децембра – Дана војних ветерана честитку у којој се каже:

„Свим војним ветеранима упућујем искрене честитке поводом 4. децембра – Дана војних ветерана.

Драги наши ветерани, с непоколебљивом вером и надом, настављајући традицију старих ратника Војске Краљевине Србије, журишали сте у одбрану отаџбине и борили се да ми ваши потомци имамо сигурну будућност и боље сутра. На томе, али и вашој неизмерној храбрости, части и јунаштву које сте небројено пута исказали неизмерно вам хвала.

Министарство одбране и Војска Србије, увек ће вам одавати признање за учињена дела и допринос који сте давали и који и даље пружате просперитету наше Војске несебично делећи ваша стечена знања и богато искуство са младим нараштајима наших припадника.

Честитам вам празник, уз обећање да ћемо дати све од себе да ваше сутра буде испуњено безбрижношћу и спокојем и да у борби за напредак наше Војске, али и читаве државе на свим пољима никада нећемо посустати.

Срећан вам Дан војних ветерана!“

Ветерани су својим присуством увеличали Свечану академију

Ветерани 63. падобранске бригаде у разговору са начелником Генералштаба ВС Миланом Мојсилковићем

На пријему за ветеране министар одбране др Небојша Стефановић се обратио бираним речима, захваљујући им за све што су учинили у одбрани Отаџбине

вић, пуковник у пензији, председник ОО РВС Вождовац Драган Дивљак и председник ОО РВС Младеновац Слободан Калабић.

Министар одбране је истакао да му је привилегија и задовољство што је, први пут у својству министра одбране, имао прилику да присуствује обележавању Дана војних ветерана. Он је подсетио да због пандемије ковида прошлогodiшња свечаност није одр-

жана, али да Министарство одбране и Војска Србије изузетно цене све оно што су ветерани учинили за Србију. Он је истакао да су ветерани пример свима како се воли и брани наша земља.

- Све што Министарство одбране буде могло у наредном периоду да учини, учиниће, иако формално то није у нашој надлежности. Да ли нешто јесте или није у нашој надлежности не

→ значи да ми не можемо да се потрудио и да се помучимо да олакшамо макар ваш живот, ако у тим временима није могло да буде лакше, макар да буде данас. Хвала на свему што сте урадили за нашу земљу. Живела Србија! – рекао је Стефановић.

Министар Стефановић и генерал Мојсиловић, после свечаног пријема поводом Дана ветерана, састали су се

са породицама народног хероја мајора Милана Тепића, потпоручника Борка Никитовића и војника Стојадина Мирковића који су 1991. године херојски погинули у борбама у Хрватској.

Свечана академија одржана је у Дому Гарде на Топчидеру. Свечаности су присуствовали изасланик председника Републике Сузана Пауновић, потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић и начел-

ник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић.

Министар Стефановић је, на почетку обраћања, захвалио породицама народног хероја мајора Милана Тепића, потпоручника Борка Никитовића и војника Стојадина Мирковића који су 1991. године херојски погинули у борбама у Хрватској, што су својим присуством обележили овај веома знача-

Заједнички снимак пред спомеником народном хероју

јан свечани дан у коме поносно држи-мо подигнуту главу.

- Овај дан обележавамо на спомен из 1912. године, када је готово 400 хиљада војника наше земље тада добило статус, односно, звање „стари ратник“, модерним језиком то би било оно што ми данас називамо ветеран. Статус, звање које се изнедрило први пут у то време, у време када је наша Србија водила ратове, не само за своју

слободу већ рекао бих и за свој опстанак - истакао је министар Стефановић.

Према његовим речима, упоредо са јачањем Министарства одбране и Војске Србије, јачаћемо и наше могућности да поправимо положај наших ветерана како би заједно убрзаним корацима и достојанствено градили бољу будућност за нашу децу.

- Да никада не ратујемо, али да ни-

кад не заборавимо шта су људи који то јесу урадили учинили за свакога од нас. Живела Србија! - поручио је министар Стефановић.

Изасланик председника Републике и врховног команданта Војске Србије Сузана Пауновић, честитала је празник Дан војних ветерана, истичући да је у својој дугој и богатој историји Србија пролазила кроз различите периоде, мењала се, јачала и богатила.

Пријем у Дому гарде ветеранима је послужио и за међусобну размену мишљења

Државни секретар Александар Живковић и генерал-мајор у пензији Радослав Шкорић

У Дому гарде изведен је и пригодан културно-уметнички програм

Малишани су и овога пута измамили богат аплауз ветерана

- Са својом земљом јачала је и ставала и њена војска, која је данас, са поносом то можемо истаћи, право огледало како се традиција може уклопити у савремене токове живота, а да се не изгуби суштина. А суштина је љубав према отаџбини, понос на оно ко смо, одакле смо и непокорност која је одувек била својствена нашем народу – истакла је Пауновић.

Слободу, како је додала, никада ни-

смо дали, а тешком муком и уз велике губитке долазили смо до дана победе, мира, весеља.

Начелник Управе за традицију, стандард и ветеране Сектора за људске ресурсе пуковник Драган Милковић, говорећи о значају обележавања Дана ветерана, подсетио је да је, на више места и меморијала одата пошта и положени венци у знак сећања на борце који су положили животе за слободу Србије, почев од српско-турских ратова до сукоба деведесетих година двадесетог века. Он је истакао да се Дан ветерана, као један од највећих војних празника, обележава у циљу очувања културе сећања на погинуле саборце и очувања и неговања традиција у Министарству одбране и Војсци Србије.

Већ четири године ученици завршних разреда средњих школа у Србији имају прилику да факултативно, на часовима одељењских старешина, изучавају одређене садржаје из области одбране и безбедности наше земље. На тај начин је, после скоро три деценије занемаривања и укидања предмета општенародна одбрана и друштвена самозаштита, у учионице враћено планско и систематско образовање младих генерација о деловању и понашању у ванредним ситуацијама, речју у условима нарушене безбедности, те створени услови за унапређење њихове безбедносне културе.

Иницијатор идеје било је Министарство одбране, сходно законској регулативи која дефинише оспособљавање ученика за одбрану земље. Наиме, током 2018. године покренуло је „Иницијативу за увођење садржаја обуке у школски систем Републике Србије“, коју је Министарство просвете, науке и технолошког развоја прихватило за матуранте, јер управо пунолетством стичу прва права и обавезе према систему одбране. У тај пројекат од националног значаја су се, поред представника територијалних органа Министарства одбране, који са разредним старешинама непосредно и реализују „Иницијативу“, укључили припадници Војске Србије и резервне војне старешине.

Према речима надлежних, резултати су превазишли почетна очекивања. Остварени су изузетни образовни и васпитни домети – основе система одбране приближене су ученицима на пријемчив начин и у потребном обиму, како би стекли свест о потреби одбране земље, те сагледали своје законске обавезе, као и права и могућности које систем одбране, посебно Војска нуде. У васпитном смислу, на путу стварања одговорног друштва, створени су услови да се младима приближе истинске вредности и национални интереси, да јачају патриотска осећања и негују традиције и слободарски дух нашег народа, као и да препознају и усвоје пожељне и при-

Капетан бојног брода
Милан Коњиковац, начелник
Одељења за обучавање грађана

УКОРАК С ВРЕМЕНОМ

Како је реализована настава о основама система одбране Републике Србије са ученицима завршних разреда средњих школа у години на измаку? Шта су предузели надлежни за обучавање грађана да би унапредили наставни процес током пандемије коронавируса? Које је стратешке циљеве остварио Савез организација резервних војних старешина Србије учешћем у оспособљавању матураната за одбрану земље?

хватљиве обрасце понашања.

Одбрана и безбедност захтевају много више од тренутног и ситуационог реаговања, истичу у Управи за обавезе одбране, јер успешна друштвена заједница почива на способности да делује превентивно. Предвиђање и превазилажење изазова, ризика и претњи безбедности условљено је свеобухватним знањем, првенствено због чињенице да је безбедност недељива. У том смислу, спровођење „Иницијативе“ има потпуно оправдање и утемељење, и никако није покушај да се друштво милитаризује.

Поред традиционалних претњи, оружаних сукоба и тероризма, појавили су се додатни изазови и ризици, условљени научним и техничко-технолошким иновацијама, попут сајберкриминала, што упућује на нове димензије остваривања безбедности. Томе у прилог сведочи и чињеница да последње године живимо и радимо у условима глобалне пандемије, која на све нас оставља несагледиве последице, а, свакако, мења и устаљене перцепције о безбедности.

Са капетаном бојног брода Миланом Коњиковцем, начелником Одељења за обучавање грађана Управе за обавезе одбране Сектора за људске ресурсе Министарства одбране, најодговорнијем старешини за реализацију „Иницијативе“, разговарамо најпре о настави из области одбране у години на измаку, као и о сарадњи с организацијама резервних војних старешина Србије.

● Због обуставе обавезног служења војног рока 2011. године, а услед вишедеценијског занемаривања обучавања становништва за потребе цивилне одбране, највећи број становника Србије, нарочито млађе генерације, нису имале одговарајућа сазнања и вештине за правилно понашање и поступање у ситуацијама нарушене безбедности. „Иницијатива за увођење садржаја обуке у школски систем Републике Србије“ је, очито, нешто променила. Какви су резултати после скоро четири године спровођења тог пројекта?

– У средњошколском систему Републике Србије, изузев Војне гимназије и Средње стручне војне школе, 27 година нису постојали садржаји који су одговарајућа замена некадашњем предмету општенародна одбрана и друштвена самозаштита, наравно без идеолошко-политичких одредница, прилагођени времену у коме живимо, а који се организовано и плански изучавају ради развијања свести чланова заједнице о потреби за безбедним окружењем и одбрани државе. Средњошколци, заправо, нису довољно знали ни о увођењу у војну евиденцију, добровољном служењу војног рока

У првом полугодишту школске 2021/2022. године наставу из области одбране је у потпуности или делимично реализовало 130 средњих школа, а предавања су започела у још 111 образовних установа

или извршавању војне обавезе у резервном саставу Војске, као ни о могућностима да на Војној академији или Медицинском факултету Војномедицинске академије стекну високо образовање или заснују радни однос у Војсци Србије у својству професионалних припадника.

Стога је Управа за обавезе одбране и настојала да некадашња позитивна искуства из тог предмета прилагоди садашњим условима, јер сем што доприноси безбедносној култури сваког појединца и друштва у целини, предавања о систему одбране промовишу традиционалне вредности на којима почива наша заједница, јачају индивидуалну и колективну свест о грађанским обавезама и нужности одбране. Треба знати да никако није реч о покушају да се милитаризује друштво, већ првенствено оспособе млади да препознају критичне и опасне ситуације, начине и средства заштите, да науче како да заштите себе и друге од ризика и понашају се у складу с правним нормама у области безбедности и одбране, али и у свим осталим сегментима живљења када је нарушена безбедност.

У кратком периоду, проактивним приступом Одељења за обучавање грађана и координисаним радом с организационом јединицом Министарства просвете, науке и технолошког развоја која је надлежна за средње образовање и васпитање, те Заводом за унапређивање образовања и васпитања, одржан је низ састанака како би се ускладио начин спровођења „Иницијативе“. Договорено је да се за потребе одбране земље настава из области одбране изводи факултативно са ученицима завршних разреда средњих школа, по темама дефинисаним у „Иницијативи“ – десет теоријских и једна практична, груписаних у четири сродне целине.

Осмишљен је алгоритам реализације наставе из области одбране, где су носиоци извођења наставе одељењске старешине, а према указаној потреби и захтеву школа, могу се ангажовати припадници Министарства одбране и Војске Србије, као и резервне војне старешине, који презентују садржаје теоријских тема ученицима.

Практична тема „Тактичко-технички збор“ могла се реализовати организованим одласком ученика у команду, јединице и установе Војске, током акција „Отворени дан“.

Резултати „Иницијативе“, о којима сведоче Министарство одбране и Министарство просвете, науке и технолошког развоја, без обзира на услове које је наметнула пандемија коронавируса, јесу импресивни. У свим школским годинама је око 90 одсто средњих школа које имају ученике завршних разреда реализовало наставу. Матуранти су исказали изузетно интересовање за садржаје који им се презентују. И интонирање државне химне „Боже правде“ на почетку првог часа о систему одбране Србије добро је прихваћено. Наша претпоставка да то доводи до ближе идентификације младих с државним симболима показала се тачном. Ученици су на практичним облицима наставе, односно тактичко-техничким зборовима и „Отвореним данима“, имали прилику да сагледају живот и рад припадника наше војске и увере се у јединство Војске и народа. Посебно задовољство причињавао им је боравак у касарнама и могућност да на лицу места виде наоружање и војну опрему које употребљавају наше јединице.

Темељна и свеобухватна евалуација наставног процеса тек следи, као и формулисање одговарајућих образовних и васпитних искустава, те измене или допуне појединих садржаја, у зависности од изазова, ризика и претњи с којима се Република Србија може суочавати у будућности. Почетна искуства о примени „Иницијативе“ биће, свакако, врло корисна и ради редефинисања модалитета преношења знања. Сходно безбедносним условима и исказаним потребама у домену одбране и безбедности земље, прилагођаваћемо садржаје намењене оспособљавању ученика. Само на такав на-

Темељна и свеобухватна евалуација наставе о систему одбране тек следи, као и формулисање одговарајућих образовних и васпитних искустава, те измене или допуне појединих садржаја, у зависности од изазова, ризика и претњи с којима се Република Србија може суочавати у будућности

Посета представника Управе за обавезе одбране Организацији резервних војних старешина Крупањ

Током 2021. године, у сарадњи с Војном академијом и „Војнофилмским центром „Застава филм“, Одељење за обучавање грађана снимило је четири наставна филма, по дефинисаним групама тема у „Иницијативи“

чин елементарна знања о систему одбране постаће саставни део општег образовања.

У сваком случају, остварили смо основну намеру да у учионице вратимо изучавање садржаја из области одбране и безбедности, као и да млађим нараштајима пренесемо, првенствено, знања, али и искуство да се очување независности, суверености и територијалне целовитости државе, као и заштита грађана у кризним ситуацијама, заснивају се на заједничком учењу у одбрани, односно успешној координацији институција, установа и привредних субјеката из различитих области друштва. Свака држава настоји да грађанима пружи оптималан ниво заштите, али не смео сметнути с ума да и сваки појединац, чињењем или нечињењем, утиче на успостављање, одржавање и развијање система одбране. Важност таквог обучавања препознале су и поједине чланице Европске уније, које реализују едукацију ђака у средњим школама на изборном предмету или обрадом одређених војних тема.

● Услови у којима се изводила настава током протекле две године нису били једноставни, већ посебно оптерећени мерима

превенције због глобалне пандемије коронавируса. Како су школе и припадници Министарства одбране то превазилазили?

– Свакако да је пандемија коронавируса, у знатној мери, пореметила устаљен алгоритам и модел рада. У мањем обиму су се у наставни процес укључиле резервне војне старешине и припадници територијалних органа Министарства одбране, а посебно Војске Србије јер се нису организовале посете јединицама. Ипак, то није спречило одељењске старешине да наставу реализују према плану и на основу „Смерница“ министра просвете. Сходно стручном упутству о организацији рада у средњим школама у односу на број заражених ученика вирусом ковид-19, настава се изводила на класичан начин – у учионицама, онлајн, односно „учењем на даљину“ или комбинавањем та два модела. Због тога је Одељење за обучавање грађана, уз већ постојеће писане материјале о темама које предвиђа „Иницијатива“, а који су доступни на званичној интернет страници Министарства просвете, науке и технолошког развоја, приредило „Приручник за наставнике – Основе система одбране Републике Србије“, те редизајнирало постојеће презентације наставних садржаја, групишући их у четири целине, према групама тема, ради лакшег прегледа и изучавања. И презентације су постављене на поменути сајт. Током 2021. године, у сарадњи с Војном академијом и „Војнофилмским центром „Застава филм“, снимљена су и четири наставна филма, по дефинисаним тема у „Иницијативи“, те достављена Министарству просвете. На тај начин, осмишљена је својеврсна „виртуелна учионица“ како би ученици могли олакшано и самостално да изучавају садржаје, посебно када имају наставу „учењем на даљину“. Поменути сет на-

ставног материјала, у сваком случају, могле су користити и разредне старешине, као и остали учесници наставног процеса, и за припрему и за реализацију наставе.

● Како о спровођењу „Иницијативе“ сведоче бројке?

– У другом полугодишту школске 2018/2019. године, од 525 средњих школа на територији Републике Србије, настава о основама система одбране реализована је у 476, односно у 90,6 одсто. У 188 средњих школа наставу су извеле одељењске старешине самостално, док су у 288 за наставни процес ангажовани припадници Министарства одбране и Војске Србије, као и резервне војне старешине у 35 школа. Ученици завршних разреда из 60 средњих школа присуствовали су активностима које су организовали припадници Војске Србије током акција „Отворени дан“.

Обука ученика завршних разреда средњих школа за потребе одбране настављена је и у школској 2019/2020. години, где се настава одвијала током читаве школске године. С обзиром на чињеницу да је у току другог полугодиста наступила пандемија вируса ковид-19 и проглашено ванредно стање у Србији, од 15. марта 2020. до 7. маја 2020, обустављена је редовна настава и успостављен систем „учења на даљину“, па је и извођење факултативне наставе из области одбране прилагођено новонасталим условима.

Организацијама резервних војних старешина на територији Србије уручена је неопходна информатичка опрема – 84 лаптопа, 84 штампача, седам пројектора и пројекционих средстава, за шта је Савез утрошио око осам милиона динара

У тој школској години, од 530 средњих школа на територији наше земље, 519 је прихватило да реализује факултативну наставу из области одбране. Делимично или потпуно наставу је извело 459 средњих школа, или 88,44 одсто – 261 је делимично спровела наставу, а 198 средњих школа наставу је реализовало у потпуности. Одељењске старешине предавале су самостално у 357 школа, а од тог броја, за време трајања ванредног стања, у 75 средњих школа планирана настава из области одбране изведена је „учењем на даљину“, коришћењем презентаци-

ја и писаних материјала Управе за обавезе одбране. У 38 школа стручну помоћ у извођењу наставе пружили су припадници територијалних органа Министарства одбране. Учествовало је и 50 резервних војних старешина у 64 средње школе. Активностима које је организовала Војска Србије присуствовали су матуранти из 54 средње школе.

Током школске 2020/2021. године регистровано је 546 средњих школа, од чега је 517 прихватило спровођење наставе из области одбране јер имају ученике завршних разреда. Од тог броја, делимично или у потпуности, наставу су извеле 494 школе, односно 96 одсто од укупног броја – 92 одсто у потпуности или 475 средњих школа, док је предавања започело 19 школа, то јест четири одсто. Свега 16 школа је током школске 2020/2021. године затражило стручну помоћ Министарства одбране за реализацију наставног процеса. Одељењске старешина 60 средњих школа извеле су самостално наставу, у 328 школа „учењем на даљину“, а у 99 примењен је комбинаовани модел.

Закључно с 6. децембром 2021, дакле у првом полугодишту школске 2021/2022. године, на територији наше земље регистровано је 545 средњих школа, а 522 које имају завршне разреде. Наставу је из области одбране у потпуности или делимично реализовало 130 средњих школа, односно 25 одсто од укупног броја. Предавања је започело и 111 школа, то јест 21 одсто. Свега 13 школа је до тада затражило стручну помоћ Министарства одбране. Очекује се да ће знатно већи број школа наставу из одбране реализовати у другом полугодишту, на шта упућује досадашње искуство.

● **Допринос резервних војних старешина пројекту обучавања ученика за одбрану земље је неспоран. Њихово учешће оплемењило је и обогатило наставни процес, те допринело квалитету предавања о систему одбране. Да ли се то и како, у целини, одразило на рад Савеза организација резервних војних старешина Србије?**

– Најпре желим да напоменем да су резервне војне старешина Србије, као и њихове територијалне, односно локалне организације, значајан ресурс нашег система одбране и незаобилазан део његовог функционисања, због својих знања и вештина стечених на обукама, војним вежбама, у условима ратног и ванредног стања. Иако је протеклих деценија то занемаривано, Министарство одбране је током неколико последњих година у потпуности препознало капацитете резервних војних старешина, њихово место и улогу.

Учешћем у реализацији националног пројекта оспособљавања и обуча-

Пријава кандидата за добровољно служење војног рока с оружјем омогућена је, сем у надлежним центрима Министарства одбране за локалну самоуправу, и посредством портала еУправе и на шалтерима око 1.500 јединица поштанске мреже на територији Србије

вања грађана за одбрану земље, првенствено ученика завршних разреда средњих школа, који су исказали заинтересованост за њихова професионална искуства, и Савез организација резервних војних старешина Србије, као кровна организација резервних војних старешина, остварио је многобројне добите и стратешке циљеве. Обезбедио је, првенствено, статус удружења од посебног значаја за одбрану земље, све док учествује у реализацији „Иницијативе“. На тај начин, повећана је видљивост Савеза и у систему одбране и у друштву уопште. У години у којој је обележио стогодишњицу постојања, а захваљујући слуху Одељења за обучавање грађана Управе за обавезе одбране, поново је покренуо часопис организације „Први позив“. И значајнија финансијска средства опредељена су за њихове активности, посебно припрему и реализацију наставе из области одбране. У том смислу, Савез је приредио и методичко-дидактички приручник за обуку резервних војних старешина који се укључују у наставни процес. На читавој територији Србије спроведена је њихова обука.

Компетенције које резервне војне старешина стекну током извођења наставе допринеће и стручним квалификацијама Савеза, што је неопходно за одржавање статуса удружења од посебног значаја за одбрану земље. Очекујем да ће у будућности Министарство одбране, као и остале државне институције, додатно проширити сарадњу са тим удружењем и у осталим областима значајним за одбрану и безбедност, посебно када је реч о обучавању грађана за одбрану земље и координацији послова цивилне заштите.

● **Поменули сте, на неки начин, стабилно финансирање организација резервних војних старешина. О чему је, заправо, реч?**

– Од 2019. године до данас, Министарство одбране је за Савез организација резервних војних старешина издвајало значајна финансијска средства за учешће у реализацији „Иницијативе за увођење садржаја обуке у школски систем Републике Србије“. Савез је у протеклом периоду успео да обезбеди свакодневно, несметано функционисање „активних“ локалних организација које учествују у спровођењу „Иницијативе“, што је допринело њиховом „оживљавању“. Такође је купио неопходну информатичку опрему – 84 лаптопа, 84 штампача, седам пројектора и пројекционих средстава, која је уручена организацијама резервних војних старешина на читавој територији земље, за шта је утрошено око осам милиона динара. Набављен је и одговарајући сервер за потребе Савеза, а у току је формирање јединствене базе података о резервним војним старешинама Србије, односно информативног система – ИС СОРВСС, што представља важан моменат и за друштво у целини.

Посебно желим да нагласим да се

Са часа о одбрани земље у једној од зрењанинских средњих школа

трошење финансијских средстава која су усмерена Савезу строго прати и контролише. Одељење за обучавање грађана је, на основу препорука Одсека за интерну ревизију Министарства одбране, који је током прошле године контролисао сарадњу с удружењима од значаја за одбрану, израдило низ докумената како би утрошак финансијских средстава за реализацију „Иницијативе“ био што транспарентнији, наравно наменски и у складу с прописима. У том смислу, припадници Одељења и Савеза су током године више пута обишли и поједине организације резервних војних старешина, центре Министарства одбране за локалну самоуправу, као и средње школе у којима се изводи настава о систему одбране, како би се на лицу места уверили у квалитет рада и међусобне сарадње. Присутствовали смо и годишњем скупу резервних војних старешина Србије у Крупњу, када је одржана и седница Скупштине и Управног одбора Савеза, као и Свечана академија поводом обележавања Дана резервних војних старешина – 15. септембар.

● На крају, желите ли нешто да поручите резервним војним старешинама Србије, имајући у виду чињеницу да ће Одељење за обучавање грађана са њима и у будућности сарађивати на пројекту обучавања ученика?

– У ери дигитализације и медијског обликовања културних и осталих образаца понашања, пољуљаних вредности и изазова попут актуелне пандемије, неопходно је превентивно деловати на младе, пренети им одговарајућа знања и приближити традицију на којој се вековима темељило наше друштво. О томе најбоље могу да сведоче управо резервне војне старешине. Домовина је вредност изнад сваког појединца и институције, инспирација за заштиту истинских вредности и остваривање прогреса. Она је добро које се мора неговати, што је је-

Месечна накнада лицима који добровољно служе војни рок с оружјем повећана је на око 35.000 динара, што за период од шест месеци износи више од 208.000 динара. Поменути примања за војнике додатно ће се повећати од јануара 2022. године за осам одсто.

Са састанка начелника Одељења за обучавање грађана капетана бојног брода Милана Коњиковца и помоћника министра за средње образовање и васпитање и образовање одраслих Милоша Благојевића у Министарству просвете, науке и технолошког развоја

ПРОМОЦИЈА ДОБРОВОЉНОГ СЛУЖЕЊА ВОЈНОГ РОКА

На недавном састанку начелника Одељења за обучавање грађана капетана бојног брода Милана Коњиковца и помоћника министра за средње образовање и васпитање и образовање одраслих Милоша Благојевића договорено је да се током извођења наставе из основа система одбране Републике Србије са ученицима завршних разреда средњих школа посебно промовише модел добровољног служења војног рока. Тим поводом, тема која се обрађује „Иницијативом“ о војној обавези проширена је информацијама које су значајне за средњошколце. Матуранти треба да знају да је у току стручна расправа о поновном увођењу обавезног служења војног рока у Републици Србији.

Пријава кандидата за добровољно служење војног рока с оружјем, на пример, омогућена је, сем у надлежним центрима Министарства одбране за локалну самоуправу, и посредством портала еУправе и на шалтерима око 1.500 јединица поштанске мреже на територији Србије. Ученици, такође, могу сазнати да је изменама постојеће регулативе омогућена реализација уместо дотадашња два само једног лекарског прегледа и психолошке селекције, као и за кандидате заинтересоване за пријем у професионалну војну службу у својству професионалних војника, и то већ у процесу припрема за одлазак на добровољно служење војног рока.

Новина се односи и на чињеницу да се заинтересовани одмах обавештавају о способности за пријем у професионалну војну службу, што у каснијем процесу селекције знатно скраћује време, а још током служења војног рока завршава се неопходна процедура, попут безбедносне и физичке провере. На тај начин се одмах после војног рока може засновати радни однос у Војсци Србије. Битно је нагласити и да је повећана месечна накнада лицима који добровољно служе војни рок на око 35.000 динара, што за период од шест месеци износи више од 208.000 динара. Поменути примања додатно ће се повећати од јануара 2022. године за осам одсто.

дини начин да сачувамо наш генетски код. Обучавање наших средњошколаца за одбрану земље јесте национални пројекат, од општег значаја за државу, у коме подједнако учествују и наставници и резервне војне старешине и садашњи припадници Министарства одбране и Војске Србије, а свако улагање у образовање и васпитање младих нараштаја јесте инвестирање у будућност Србије. То јесте

наша заједничка дужност и обавеза. Свим резервним војним старешинама честитам предстојеће новогодишње и божићне празнике, желим им много здравља и породичне среће, те да наредне године, у послу који смо започели, постигнемо запажене резултате, на обострано задовољство.

Владимир ПОЧУЧ

Развој информационог система за потребе СОРВСС

КЉУЧНИ ПОДАЦИ НА ДЛАНУ

За доношење стратешке одлуке потребно је имати прецизну информацију о расположивом кадру који ту одлуку треба да спроведе у дело. С тим у вези императив је формирање базе кадрова за потребе Савеза, са свим потребним атрибутима о кадру неопходном за одлучивање. Унос података у базу података ће се реализовати током прве половине 2022. године организованим прикупљањем података о члановима преко општинских и градских организација РВС.

Да би Савез имао сврсисходнију улогу према организацијама резервних војних старешина, а пре свега према Министарству одбране и Војсци Србије и другим организацијама и удружењима, руководство Савеза препознало је неопходност за креирање базе података о члановима организација резервних војних старешина које су удружене у Савез. Евидентирање података о сваком члану Савеза реализује се у циљу постизања што краћег рока за давање информација како о учешћу и провођењу актуелне активности извођења наставе „Обука средњошколске омладине у завршним разредима средњих школа“, тако и о расположивим капацитетима Савеза за потребе система одбране. Формирање базе података и израда програмских модула за унос (IS_SORVSS), ажурирање

и приказ података је дугорочан посао, али ће у великој мери унапредити функционисање и могућности СОРВСС Србије.

У том циљу Савез је Планом активности и финансијским планом за 2019. године, планирао набавку рачунара и

рачунарске опреме за сваку општинску и градску организацију РВС. Планирана опрема је током 2019. године купљена и током 2020. и 2021. године, дистрибуирана у складу са потребама и приоритетима за функционисање Савеза. На тај начин је учињен први

ДОСИЈЕ ЛИЧНИХ ПОДАТАКА
КАДРОВСКИ УПИТНИК

САВЕЗ ОРГАНИЗАЦИЈА РВС СРБИЈЕ
Браће Југовића 19, II спрат, каб.240
11000 БЕОГРАД
Тел/Факс: + 381 11/3230-454
www.sorvss.org.rse-mail:
gensek@sorvss.org.rs

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАЦИ			
ЈМБГ :			
презиме :			
има једног родитеља :			
име :			
организација којој припадам :			
СПОСОБНОСТИ КОЈЕ ПОСЕДУЈЕМ			
статус – радни однос :	1 - Незапослен 2 - У радном односу 3 - Пензионер		
индикатор – војно лице ... Да/Не :	Да	...	Не
индикатор – да ли сам служио војни рок Да/Не :	Да	...	Не
индикатор – завршена ШРО ... Да/Не :	Да	...	Не
место служења војног рока :			
род - служба :			
лични чин који имам :			
датум задњег чина :			
ВЕС - основни :			
ВЕС - допунски :			
ПОДАЦИ ИЗ ЛИЧНЕ КАРТЕ			
број личне карте :			
датум издавања личне карте и ПУ издавања :			
општина - по пријави :			
место – по пријави :			
улица и број – по пријави :			
ПОДАЦИ О РОЂЕЊУ		КОНТАКТ ПОДАЦИ	
датум :		општина становања :	
држава :		место становања :	
општина :		улица и број, адреса :	
место :		фиксни телефон :	
држављанство :	Да ... Не	број моб. телефона :	
пол, крв. група :	М ... Ж	е-маил адреса :	
ОСТАЛИ ПОДАЦИ - ПАРАМЕТРИ		ОБРАЗОВАЊЕ	
брачни статус :		степен стручне спреме :	
остварен стаж :	бр. год. бр. месеци бр. дана :	завршена школа :	
возачка категор. :	А В С D E	стечено занимање :	
ОСТАЛЕ БИТНЕ НАПОМЕНЕ			
ИЗЈАВА - САГЛАСНОСТ			
Изјављујем под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да су наведени подаци тачни. Дајем сагласност да се сви подаци могу електронски обрађивати / користити за потребе информационог система у организацији у складу са Законом о заштити података личности.			

Датум попуне упитника:

СВОЈЕРУЧНИ ПОТПИС

Учесници инструктажа приликом окупљања у Београду

Р.б р	Ознака	Икона	Статус - Корисник	Опис - намена
ФУНКЦИЈА: КАДРОВСКА ЕВИДЕНЦИЈА				
1.	OrgSist		Савез организација РВСС	Модул помоћу којег се дефинише унутрашња организација и систематизација радних места организације, као и хијерархијска надлежност.
2.	EvidLica		Савез организација РВСС	Основна намена овог модула је обезбеђивање – вођење основних и описних података о члановима по категоријама и њихове способности.
3.	PravnaSI		Савез организација РВСС	Модул за аутоматизацију управних докумената и испомоћ у раду.
4.	FinPod		Савез организација РВСС	Модул који групише и приказује финансијске податке.
5.	OEPSUM		Савез организација РВСС	Модул за вођење оперативне евиденције стања покретних средстава (улаз/излаз) у магацину - материјална евиденција.
ФУНКЦИЈА: АДМИНИСТРАЦИЈА СИСТЕМА				
6.	SifSistem		Администратор	Модул који обједињује шифарски систем у IS_SORVSS.
7.	Korisnik IS		Администратор	Модул који приказује податке корисника информационог система.
8.	Protection		Администратор	Модул који врши администрирање корисничких модула и корисника система као и дефинисање профила корисника са становишта права у ИСу.
9.	Integrator		Администратор	Командна табла за управљање дефинисаним профилима корисника тј. управљање свим програмским модулима у информационом систему.

корак ка стварању хардверске платформе за развој информационог система за потребе Савеза ОРВСС.

Паралелно са процесом опремања рачунарима, руководство Савеза је радило на решавању развоја информационог система, водећи се идејом да су људи кључни фактор који је потребно пратити у будућем информационом систему, са свим својим својствима и способностима. Имајући у виду да је развој таквог информационог система дугорочан и сложен процес, увезали смо систем научених лекција које смо добили од наших колега из Војске Србије у Центру за КИС и ИП, који су радили на развоју Кадровског информационог система (КАИС) за потребе ВС и МО. Након иницијалних разговора и упознавања са идејом Савеза кроз предочавање наших потреба, Живко Станковић, пу-

датака о члановима преко општинских и градских организација РВС.

Након обављања припремних радњи, руководство Савеза приступило је планирању оптималне организације прикупљање података од чланова општинских и градских организација резервних војних старешина Србије. Из информационог система је генерисан документ пописница (кадровски упитник) који ће сваком члану Савеза бити дат да га попуни.

За ту потребу Савез је 19.октобра 2021. године организовао састанак са представницима изборних јединица, на којем су представници изборних јединица добили објашњења о начину прикупљања података.

Информационе технологије никада неће моћи да замене човека. Рачунари су само алат који људима олакшава рад и смањује трошкове аутомати-

пословних процеса са циљем праћења одређених показатеља – индикатора у одређеном временском периоду ради кориговања пословних одлука.

За сваки наведени ниво може се изградити засебни – независни информациони систем. Међутим, оптималан је онај информациони систем који се базира на елементарним подацима реалних токова у организацији, а кроз сопствене модуле врши агрегацију, обраду и презентацију података на другом и трећем нивоу. Поред тога, битно је и наслеђивање - прослеђивање података са циљем стварања интегрисаног информационог система. То значи, да одређени подаци који настају у једном делу организације (нпр. кадровска служба), могу да се користе и надограђују у другим организацијским целинама (финансијска служба, логистика и слично), а генерисане податке може преузети и рачуноводствена служба за обрачун финансијских токова.

Главна карактеристика овог информационог система је да се базира на елементарним подацима, а кроз модуларни принцип имплементирања корисничких функција врши обраду и презентацију података на другом и трећем нивоу.

Овај информациони систем је модуларно реализован према сродним корисничким функцијама, што омогућава контролисани - селективни приступ функцијама и подацима од стране корисника, а састоји од следећих програмских модула:

Поред наведених програмских модула који су реализовани у оперативи, увек постоји могућност надоградње или израда нових модула, ако се покаже оправданим.

Да би се боље сагледао начин функционисања информационог система, неопходно је прецизно навести места и улоге које информациони систем треба да има у Савезу. Основни елемент архитектуре је сервер, на којем се израђује база података. Унос и ажурирање података се обично одвија са независних радних станица (рачунара) у Савезу – председник/секретар. Сви рачунари у Савезу се повезују путем одговарајуће мрежне инфраструктуре.

Сауспостављањем информационог системом очекујемо значајно унапређење у сфери дигитализације података Савез ОРВСС, односно, оформљеном ЈБП Савез ће имати има „тренутни контакт“ са сваком чланом организација РВС, што је последица значајног унапређења у сфери дигитализације података Савеза. Тај процес ће обезбедити генерацијама будућих чланова могућност за брзо и ефикасно деловање и извршавање задатака који се пред организацију постављају.

Др Милојко Николић, пук. у пензији

ковник у пензији, један од аутора КАИС за потребе ВС и МО прихватио је да са својим тимом током 2021.год. припреми иницијалну базу података са пратећим клијентским модулима и да на серверу ОРВСС успостави информациони систем за потребе Савеза, без накнаде. Током 2021. године наведена активност је спроведена у дело.

Као што је већ напоменуто, кључни ресурс сваке организације су људи. Вођење евиденције о кључном ресурсу је неопходно, не само због чињенице да се тиме постиже ажурност и уредност података о тренутном стању чланова, већ да би на бази задатака који се постављају пред Савез одговорили на будуће захтеве и на оптималан начин реализовати планиране задатке. За доношење стратешке одлуке потребно је имати прецизну информацију о расположивом кадру који ту одлуку треба да спроведе у дело. С тим у вези императив је формирање базе кадрова за потребе Савеза, са свим потребним атрибутима о кадру неопходном за одлучивање. Унос података у базу података ће се реализовати током прве половине 2022. године организованим прикупљањем по-

зујући пословне процесе. Са друге стране, на тржишту се нуде разни производи - информациони системи који обезбеђују широки спектар алата за рад и помоћних апликација. Међутим, суштинска аутоматизација пословних процеса је у мањој мери заступљена. Са становишта настајања и коришћења података информациони системи се могу поделити у три нивоа:

I. Ниво елементарних података. Ово је основни или најнижи ниво имплементације пословних процеса који се базирају на уносу – ажурирању елементарних податка.

II. Ниво агрегираних података. Ово је средњи ниво имплементације пословних процеса који се базирају на агрегиране податке. Агрегирани подаци се аутоматизацијом добијају на бази елементарних података или њиховим уносом – ажурирањем.

III. Ниво показатеља – индикатора за менаџмент фирме. Ово је највиши ниво аутоматизације

Мобилне технологије

ДОСТИГНУЋА САВРЕМЕНОГ ДОБА

Оно што је до сада било резервисано скоро искључиво за мобилне телефоне, сада ће се проширити на велики број других уређаја који ће користити пренос података. Један од примера је рецимо паметна одећа, која ће моћи да прати здравствено стање корисника, конкретно ниво шећера у крви, али и друге здравствене параметре.

Данас је незамисливо живети без мобилног телефона, интернета и свих апликација на које смо навикли. Уобичајили смо смо на то да скоро све информације добијемо на један клик, тако да велику улогу у нашим животима играју мобилне технологије.

Два ге (2G) технологија представља другу генерацију мобилне технологије за пренос звука, размену текстуалних и мултимедијалних порука и пренос података путем интернета. У примену је увела дигитални сигнал који је заменио аналогни.

Технологија два ге (GSM - Global System for Mobile communication) је тренутно најраспрострањенија мобилна технологија у свету. У односу на свог претходника (1G) омогућила је да једна базна станица може у исто време опслуживати већи број корисника. Њена велика предност је доступност услуге – где год има мобилног сигнала може да се користи. Нарочито је подесна за коришћење у руралним областима где једноставно не постоји покривеност напреднијим мобилним технологијама и тамо где нису захтеване велике брзине преноса података.

Узимајући у обзир светске трендове, еволуција GSM система подразумевала је постепену временску раздвојену примену следећих технологија:

- 2.5G (GPRS - General Packet Radio Services): максимална теоретска брзина протока је 50 Кбит/с.

- 2.75G (EDGE - Enhanced Data for GSM Evolution): максимална теоретска брзина протока је 438 Кбит/с.

GPRS и EDGE су биле велики корак до преласка на 3G мобилну технологију.

За остварење технолошких достигнућа мобилне телефоније потребна је мрежа базних станица

Достигнућа се, разумљиво је то, све више се усавшавају. Три ге технологија (UMTS Universal Mobile Telecommunications System) представља трећу генерацију мобилне телекомуникационе технологије. Системи треће генерације мобилне телефоније омогућавају мобилним корисницима знатно веће протоке података у односу на 2G

системе. Његове кључне особине су: побољшане перформансе у односу на системе друге генерације, повећан капацитет и боље је покривање, висок степен флексибилности сервиса, могућа подршка за више истовремених сервиса преко једне везе, подршка за напредне технологије које се имплементирају у 3G мрежу.

Три ге технологија (3G) поставила је основе за далеко шири спектар услуга који се може користити преко мобилних мрежа попут видео позива, видео преноса уживо, IPTV услуге и друго. Укратко, 3G технологија је донела на свет мобилни широкопојасни приступ интернету. 3G услуге до крајњих корисника стижу тако што се сигнал преноси са једне на другу базну станицу да би на крају она базна станица која је у том тренутку најближа кориснику испоручила жељени сервис. Три ге мрежа омогућава теоретски бинарни проток до 2 Мб/с.

Четири ге технологија (Long Term Evolution) је четврта генерација мобилне телекомуникационе технологије. Као наследница 3G технологије, њен задатак је да обезбеди веће брзине протока података и на тај начин омогући да се преко мобилних мрежа могу у потпуности реализовати услуге попут IP телефоније, видео конференција, мобилне телевизије у HD квалитету, cloud computinga и још много тога.

Основна предност 4G технологије над својим претходницама је у брзини преноса података и смањењу кашњења. Помоћу 4G мреже корисник може остварити брзине које су на нивоу жичаног бродбанд приступа, било да је реч о DSL или оптичкој вези. На тај начин локацијска ограничења постају готово у потпуности елиминисана. Максимални кориснички протоци до 300 Мб/с.

Пет ге мрежа (5G) је наставак претходних генерација мобилне технологије. Карактерушу је много веће брзине у односу на претходне технологије. Њен примарни циљ је да обезбеди бољу, бржу, квалитетнију интернет везу међу корисницима. Овим се отварају многе технолошке могућности како појединцима, тако и компанијама које ће имати већу и ширу корист односно имплементацију нових технологија.

Оно што је до сада било резервисано скоро искључиво за мобилне телефоне, сада ће се проширити на велики број других уређаја који ће користити пренос података. Један од примера је рецимо паметна одећа, која ће моћи да прати здравствено стање корисника, конкретно ниво шећера у крви, али и друге здравствене параметре. Наравно то није једина примена ових технологија. Поред паметне одеће имаћемо паметна кола, паметне пакете, паметни намештај читаве куће и станове. Спектар је широк и да то већ све постоји, али биће га све више, а то тренутне мобилне мреже не би могле да подрже.

Марија Комарица,
резервни поручник

Организацију воде људи

ЈЕДНОМ СТАРЕШИНА, УВЕК СТАРЕШИНА

За Жељка Обрадовића, пуковника у пензији, потомка кршне и јуначке Лике, где су генерације тамошњег становништва, на први наговештај ратне опасности, остављале свакодневне тежачке послове и с оружјем у руци кретале у сусрет безбројним биткама, најприродније је било да пође стазама својих предака и читав живот посвети професионалном војном позиву а по одласку у пензију да се активно укључи у рад Организације резервних војних старешина.

Последњих година осећа се динамична активност војвођанских резервних војних старешина, нарочито од како је на кормилу организације са традицијом дужом од једног века дошао пуковник у пензији Жељко Обрадовић. Па да га укратко и представимо.

Рођен је у Апатину 1960. године. Након завршене основне школе у родном месту и Средње војне школе КоВ (Сарајево и Задар), професионалну каријеру започиње, 1978. године, као водник у Артиљеријском школском центру у Задру. Захваљујући одличним успеху током школовања, упућен је у Војну академију КоВ Београд, да би након успешног завршетка, са првом звездицом на рамену, тј. у чину потпоручника започео и официјерску каријеру.

Током ратног вихора, који је 90-тих година захватио подручје тадашње Југославије, Жељко се налазио на одговорним дужностима. У тим деликатним и комплексним тренуцима војничке, тада ратничке каријере, до пуног изражаја дошле су његове изузетне професионалне карактеристике. За испољену способност у командовању и успешну реализацију низа постављених ратних задатака, био је више пута похваљиван, награђиван и одликован. Почетком 1992. године, ванредно је унапређен у чин мајора, и тиме постао један од најмлађих, а можда и најмлађи мајор у тадашњој ЈНА.

Почетком 1996. године, са одличним просеком Жељко Обрадовић завршио је Школу за генералштабно усавршавање. Јединице којима је командовао биле су међу најбољим у своме рангу. Са успехом је организовао више значајних вежби, гађања, манифестација, између осталих и тактичку вежбу са артиљеријским гађањем за стране војне представнике (Рума). Спортско првенство Војске Србије, два Спортска првенства Команде за обуку, а јединица којом је командовао – 1. центар за обуку оба пута је био свеукупно победник првенства, манифестације „Отворени дан“, војничке заклетве и других активности.

Награде за предан рад

Скоро читав радни век, осим периода школовања и кратког времена проведеног у Команди Новосадског корпуса, Жељко је био на командним дужностима у трупи, од прве дужности у Задру – командира одеље-

ња, преко команданта Центра за обуку до команданта артиљеријске бригаде.

За широки друштвени ангажман Жељко је добио низ признања, од којих и највеће признање СУБНОР-а Србије „Медаља борца“, СОРВС Србије - „Сабља Степа Степановић“ и општинског признања „Октобарска награда општине Апатин“.

По одласку у пензију активно се укључио у рад Организације резервних војних старешина, прво у општини Апатин а потом и у Покрајинској и Републичкој организацији. Председник је Организације РВС општине Апатин од 2010. године, члан Управног одбора СОРВС Србије од 2014. године, а од 2018. године је председник ОРВС АП Војводине.

Организација РВС општине Апатин, којом руководи од 2010. године, следи за једну од бољих организација у Р. Србији. Преданим радом уз подршку сарадника и локалне управе реализован је низ активности од којих се издваја њих неколико. Апатин је био домаћин Сусрета РВС Србије 2011. године. Током дводневних активности поред Скупштине Савеза, одржан је семинар, гостима су показане поједине знаменитости Апатина, Војска Србије је први пут изван касарне приказала наоружање и војну опрему, а наступила је и са приказом дела оспособљености њених припадника.

Поводом обележавања годишњица агресије НАТО-а на СРЈ претходних година реализоване су теме: „Како је оборен „невидљиви“ Ф-117, и „агресија НАТО-а на СРЈ““ Предавач је био пуковник у пензији Золтан Дани (2012. и 2013). Године 2014. тему „Агресија НАТО на СРЈ“ су реализовали пензионисани генерали ВЈ Спасоје Смиљанић, проф. др Радован Радиновић и Видоје Пантелић, а 2016. године предавање је одржао генерал у пензији Милош Ђошан, док су 2017. године то учинили пензионисани генерали Божидар Делић (током агресије НАТО-а на дужности команданта 549. бригаде на Космету) и пуковник у пензији Стеван Ђуровић - пре и током агресије НАТО-а био је начелник КОГ и безбедности Приштинског Корпуса. Потом 2018. године реализована је трибина „Агресија НАТО-а на СРЈ - припреме, дејстава и последице“ у чему су учествовали генерали: проф. др. Бранко Крга, Јован Милановић, Слободан Петковић и Радослав Шкорић. На трибини

„Битка за Кошаре“ предавач је био пуковник Душко Шљиванчанин. поводом „20-годишњице од битке за Паштрик“, говорили су генерали Божидар Делић и Стојан Коњиковац и руски добровољац Алберт Андејев...

- Поред остварених помака у „препознавању“ места и улоге ОРВС, унапређењу сарадње са Министарством одбране и даље велики број организација се бори са проблемима у раду. Овако постављеним местом организације (статус удружења грађана), без сталног извора финансирања неопходног за основно функционисање (поједине организације немају ни просторије за рад, режисијски трошкови и сл.) и „непрепознавања“ у јединицама локалне самоуправе, тешко се може радити на формирању организација у градовима – општинама где нису основане, затим на активирању „неактивних“ организација и омасовљавању и подмлађивању кадра, ради чега је неопходно иницијирати стручну расправу са надлежним министарствима о мести и улози саме организације РВС. Ми стално говоримо о месту и улози РВС а не о месту Организације“, каже пуковник у пензији Жељко Обрадовић и наставља:

-У спектру горућих проблема, најважнији су људи. Многи ме питају: „Шта ти имаш од тога“ (односи се на рад у организацији РВС). Одговорим им да је реч о богатству, које је садржано у томе да сам упознао и имам велики број пријатеља у скоро свим градовима и општинама наше лепе Србије.

Током прошле и ове године у одређеној мери је дошло до помака у односу Министарства одбране према организацији, који се огледао у проналажењу начина за решавање статуса ОРВС кроз измене Закона и доношење одређених правилника и уредби, укључивање чланова и организација резервних војних старешина појединих градова - општина, у наставку у завршним разредима средњих школа по темама из области одбране и безбедности и реализација Плана сарадње.

Изменана одређених законских решења, прописана су критеријуми за одређивање удружења од посебног значаја за систем одбране Републике Србије и која се, на основу одређених критеријума могу финансирати из Министарства одбране. Такође је измењена Уредба о унапређењу резервних официјера, којом је дата могућност да и организације РВС предлажу заслужне чланове

за унапређење у непосредно виши чин, који испуњавају опште услове за унапређење (школска спрема и слично). Организација РВС Србије је поново стекла статус удружења од посебног значаја за систем одбране Републике Србије и после пуних осам година обезбеђена су одређена средства за рад организација. Свим активним организацијама у Србији, додељена су новчана средства у износу од по 20.000,00 динара, истиче Обрадовић.

Настава у средњим школама

Прошле године поводом Дана Организације унапређен је део РВС, углавном председници појединих градских - општинских организација. Између осталог у чин резервног пуковника унапређен је Бошко Пилиповић, дугогодишњи председник ОРВС града Н. Сада, у чин мајора председници ОРВС из Оцака и Врбаса, у чин капетана председници ОРВС из Шида и Зрењанина.

- Ове године у првој варијанти требало је да доставимо предлоге за унапређења поводом Дана РВС - пре свега старешина који су били ангажовани на сузбијању и лечењу од ковида-19, али због објективних догађаја, пролонгирани су предлози и унапређења до наредне прилике.

Прошле године отпочела је и обука школске омладине у завршним разредима средњих школа. Засад је то факултативна настава на часовима разредног старешине. Обуку могу да реализују саме школе, а потребну помоћ им пружају центри Министарства одбране и ОРВС. Приручник за обуку је израдио Министарство одбране а методички приручник за предаваче Савез ОРВС Србије.

Као једна од ретких организација у Србији, успели смо да реализујемо гађања и приказ стрељачког наоружања Војске Србије, за део наших чланова, у касарни „Аеродром“ Сомбор.

У склопу обележавања стоте годишњице Церске битке 2014. године, одржали смо на Текеришу историјски час, а 2015 године у сарадњи са Друштвом српских домаћина присуствовали смо обележавању 101. годишњице. Ово је посебно значајно што су са нама били и млади из гимназије „Н.Тесла“ и Канцеларије за младе.

Поводом десет година постојања и рада Клуба генерала и адмирала Србије, 2015. године, за изванредну сарадњу и допринос у раду и афирмацији Клуба, нашој Организацији додељено је признање – Захвалница, наводи Обрадовић.

У склопу обележавања Дана Војске Србије 2016. године, уз свесрдну помоћ локалне управе, у сарадњи са Удружењем ратних војних инвалида Апатина откривен је Споменик погинулим у ратовима 1991.-1999. године. Представници Организације присуствовали су обележавању свих значајних годишњица, које се обележавају у општини Апатин и 1. центру за обуку. Сваке године, осим ове, током јула, руководство организације и чланови активно су укључени у организацију и реализацију Међународног омладинског кампа „Сабор“.

Током поплава које су задесиле нашу земљу, чланови РВС били су активно укључени у борби са стихијом, ангажовањем у спасавању и евакуацији (рониоци, полицајци и добровољци), у штабовима за ванредне ситуације (одређена лица), у сарадњи са Црвеним крстом у прикупљању и допремању помоћи на угроженим подручјима. Велики број чланова је дао и значајну новчану помоћ.

Са једне од активности резервних војних старешине

У склопу Дана сећања на агресију НАТО-а на СРЈ, у сарадњи са Клубом генерала и адмирала Србије и Општинским културним центром, у Галерији Културног центра од 2014. године током две недеље, сваке године реализује се изложба фотографија Милене Чуљића: „Агресија НАТО на СРЈ“.

Претходних година, уочи или на Видовдан организована су предавања и пригодан програм о „Косовском боју“ (реализоване су теме „Косовски бој“, „Видовданска беседа“ и „Косовски завет“).

Промовисане су књиге Веселина Шљиванчанина „Бранио сам истину“ и „Сине буди човек“, Љиљане Булатовић – Медић, „Репорт команданту“ (о генералу Ратку Младићу), генерала Слободана Тарбука „Рат на Банији 1991-1995“, пуковника др Радета Рајића „Александар Суворов“. На промоцији књиге Љиљане Булатовић - Медић, били су присутни и пензионисани генерали Миле Новаковић и Петар Шкрбић. Реализовано је предавање и представљање књиге пуковника у пензији професора др Светозара Ђ. Радишића „Неоружани облици агресије“.

-Поред поменутих активности, реализовали смо и велики број предавања. Између осталих реализоване су теме: „Улога, намена, задаци и организација Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова Републике Србије“, „Етика рата и агресија на СРЈ“ и „Интегрисани систем заштите и спасавања у функцији ефикасне заштите живота, здравља и имовине грађана и очувања животне средине у Републици Србији, са посебним освртом на деловање у ванредним ситуацијама.“

У сарадњи са Министарством одбране и Управним одбором СО РВС Србије 2012. године реализовано је предавање и информисање о новим доктринарним, стратегијским и осталим документима из домена одбране, безбедности и организацијско-мобилизацијских промена у Војсци РС и Министарству одбране. Апатинска организација је прва у којој је реализована обука по новом Програму, а предавања су потом реализована у још седам градова.

Први извели обуку на нов начин

Поводом Дана Војске Србије организована су предавања: „Место, улога и задаци ВС у систему безбедности и одбране Републике Србије“ у Великој сали зграде Општине и више пута уприличена посета касарни „Аеродром“ Сомбор на манифестацију „Отворен дан“.

У сомборској касарни „Аеродром“ реализована је обука дела резервних војних старешина са подручја Западнобачког округа по теми „Рад Команде на доношењу одлуке по Упутству за оперативно планирање Војске Србије“.

Организована је посета Центру за испитивање НВО „Никинци“ и сталној изложби НВО ЈП „Југоимпорт СДПР“ у Никинцима. Члановима Организације, приказано је најсавременије наоружање и војна опрема домаћих произвођача и капацитети полигона за испитивање наоружања, наглашава Обрадовић.

Од 2012. до 2015. године, као једна од ретких организација у Србији, успело се у реализацији гађања и приказ стрељачког наоружања Војске Србије, за део чланова, у касарни „Аеродром“ Сомбор.

Израдом Пројеката и конкурсашем код Покрајинског секретаријата за рад и социјалну политику обезбеђена су неопходна средства за реализацију појединих активности ОРВС АПВ. У сарадњи са Градском ОРВС Новог Сада, Свечаном академијом и дружењем обележена је стога годишњица од формирања и рада ОРВС Србије, а ове године, поводом Дана војних ветерана, одржан је Сусрет делегација РВС из АП Војводине, а и представљање књиге генерала Небојше Павковића и Бошка Антића: „Кочаре и Паштрик- Српски Термопили“.

- Сматрам да је обавеза да се на велики празник наше Организације, сетимо и поклонима сенима славних српских војсковођа, као и сенима свих знаних и незнатих јунака из наше богате, али и тешке историје, пропраћене бројним биткама и борбама, за трајање и опстајање на нашим вековним огњиштима. Треба да изразимо захвалност, поштовање и пијетет према јунацима и жртвама који су дали оно што су могли дати за нашу слободу и државност и да нашим грађанима и свим суседицама, упутимо најискреније поздраве и жеље за љубав и разумевање, за рад и слогу, и за толеранцију и солидарност, да у овом заиста тешком времену, градимо колико је до нас, сигурнију будућност, са више доброте, врлина, успеха, слоге, достојанства, ангажовања, части и здравља. За то смо одговорни не само према нашим великим и заслужним прецима, већ и према свим нашим грађанима, а посебно према нашој деци и младом нараштају.

Тимочки руководиоци РВС на окупу

ДОГОВОР БОЉИТАК ГРАДИ

Уједначавање праксе у циљу испуњавања програмских задатака организација резервних војних старешина представља потребу савременог доба јер се процес лакше прати и усмерава у жељеном правцу. Трошење додељених средстава може се реализовати само уз поштовање намене.

Састанак председника осам изборних јединица „Исток 1“ 7. децембра организовао је и водио координатор рада ОРВСО ИЈ „Исток 1“ и председник ГО РВС Зајечар резервни пуковник Станенко Станковић. У раду тог скупа учествовали су Бранислав Пајкић - Бољевац, Момчило Радисављевић (и секретар Зоран Ивановић) - Бор, Слободан Ивановић - Мајданпек, Драгиша Костадиновић - Кладово, Александар Јеркан - Неготин, Владимир Ђурић - Књажевац, Драган Кузмановић (и секретар Горан Ивановић) - Собобања, као и Петар Јовановић - секретар ОРВСО Зајечар и Александар Јовановић - администратор ИЈ Исток 1.

Током трочасовне расправе најпре се разговарало о саставу тимова РВС ангажованих на реализацији тема из области одбране у завршним разредима средњих школа и инструктора по задатим темама. Указано је на резултате ангажовања тимова у средњим школама Тимочког региона, уз оцену да је у већем броју школа успешно реализован тематски садржај уз учешће изабраних РВС у 2020. и да су ученици показали велико интересовање.

Пандемија ковид 19 зауставила је ангажовање у свим школама у 2021. години. Техничка средства које је Министарство одбране купило и уручило свим активним организацијама РВС омогућиће бољу припрему изабраних РВС и квалитетнију помоћ школама ако вирус то буде дозволио. Сагледавајући припрему РВС за ову активност, истакнути су проблеми и потреба да се ажурирају спискови састава група РВС за ангажовање у средњим школама (неки предавачи су загазили у дубоке године, неке је опхрвала болест). Тако су у ОРВСО Неготин два квалитетна високообразована РВС у одмаклим годинама и болесни одлично обавили задатке, али треба пронаћи друге предаваче. Остају двојица РВС са средњом стручном спремом, што захтева озбиљнији приступ у актуелизацији састава. У Бору је само један РВС са високом спремом, а у саставу нису укључена два млада потпоручника генерације „септембар 2020“ и „март 2021“.

Активирање младих

Председник ГО РВС Зајечар је разговарао са младим потпоручником Аном Станисављевић (генерација „септембар 2020“, учланио је у РВС, али због њеног запослења као војник по уговору није у могућности да се ангажује у састав тима.

То исто је урадио и председник ОРВСО Књажевац. Учланио је Миодрага Ранђело-

вића, исте генерације, и уврстио у тим предавача.

У расправи су истакнути проблеми, али је у закључку координатора речено да председници свих осам ОРВСО траже од изабраних РВС да се добро припреме, проуче Методички приручник за резервне старешине извођаче наставе у завршним разредима средњих школа „Основи система одбране Републике Србије“ (овај задатак треба да заврше до 20. децембра и доставе спискове координатору; да кори-

Учесници скупа који је усагласио разнолику праксу

сте лаптоп у школама где нема опреме и да се непосредно припреме и ангажују у реализацији садржаја тема, ако то школе и ЦМО траже. Они треба да ажурирају спискове тимова РВС, освеже новим, посебно у ОРВСО које немају пун састав тимова доставе податке о изменама и допунама. Ако се укаже потреба, обавезно ангажовати РВС из суседне општине. Координатор је поново објаснио поступак при ангажовању РВС у средњим школама и нагласио да ангажовање следи уз захтев Центра МО.

Потом је разматрано Упутство за наменско коришћење средстава добијених од УО СОРВСС за реализацију програма из области одбране у завршним разредима средњих школа. Све активне ОРВСО (од 4. августа до краја 2020.) добиле су по 40.000 динара, осим Неготинске само 20.000 грешком, а преосталих 20.000 почетком 2021. Средства су предвиђена за наменско покриће трошкова реализације овог програма. Дато је и упутство о наменском коришћењу, које председници нису добро разумели, па је крајем године, уз ангажовање председника СОРВСО Србије, то

разјашњено. Упутство је ове године дограђено, а координатор га је детаљно образложио. Нагласио је да се строго наменски утроше преостала средства из претходне године, а да ако за поједине ставке из Упутства нису довољна средства, јаве координатору који ће затражити од председника УО СОРВСС да тај износ пренесе ради покривања трошкова. У просеку је предвиђено по 30.000 за сваку активну организацију РВС, али ће се преносити само недостајући износ за покриће трошкова. Објашњење о поступку израчунавања трошкова службених путовања помоћу табела дао је администратор Александар Јовановић.

Потребна база података

Координатор је упозорио да се сви рачуни трошкова наменских средстава обавезно копирају пре достављања документације књиговођи, и морају се приложити уз Извештај ОРВСО о утрошеним средствима за 2021. Извештај доставити координатору до 31. децембра 2021. Контроле Извештаја о наменском утрошку средстава вршиће координатор, председник СОРВСС и надлежна интерна комисија Одељења МО за обуку грађана и омладине.

Анализиран је и напредак ОРВСО у попуњавању кадровског упитника РВС и формирање базе података у ОРВСО и СОРВСО Србије. Циљ је формирање базе података у СОРВСО Србије. Образац су заједнички формирали руководствено СОРВСС и представници Одељења МО за обуку грађана и омладине. Посао је обиман, посебно за бројчано веће ОРВСО, одговоран у смислу обухвата читавог чланства, самој непосредној – личној попуни, и тачност унесених података. Задатак је тежак у смислу појединачног позивања чланова ОРВСО (много је адреса промењено, бројни фиксни телефони укинута, нису у ранијим приступницама унети мобилни, број одсељених и умрлих није мали, отежано позивање из сеоских средина због трошкова доласка у базу или одлазак на терен. Немогуће је испоштовати првобитно дате рокове.

Закључено је да треба учинити напоре и до 20. децембра позвати што већи број чланова ОРВСО да читко, тачно попуне и лично потпишу кадровски упитник; да председници ОРВСО организују унос података са са обрасца у ЕКСЕЛ табелу; да

Састанак у Зајечару

ДА РАД БУДЕ УСПЕШНИЈИ

Недавно је у Зајечару организован састанак у чијем раду су учествовали: председник СОРВСС др Милојко Николић и заменик Марко Јеримић, координатор рада ИЈ „Исток 1“ и председник Градске организације РВС Зајечар, резервни пуковник Стаменко Станковић са сарадницима Петром Јовановићем, секретаром ГО РВС и Александром Јовановићем, администратором.

На састанку су обухваћена сва актуелна питања и проблеми рада организације. Основа разговора било је целовито информисање руководства СОРВСС о циљу и садржају рада одржаног састанка координатора са председницима ОРВС Изборне јединице „Исток 1“ коју чине ОРВС Бољевца, Бора, Мајданпека, Кладова, Неготина, Књажевац, Сокобања и ГО РВС Зајечара.

Координатор је најпре образложио питања састава изабраних тимова РВС учесника у реализацији програма обуке из области одбране у завршним разредима средњих школа, потребу и рок ревидирања састава тимова због старосне доби и болести (посебно у Неготину и Бору), потребу да припремљено буде што боља, добро познавање материје Методичког приручника „Основи система одбране Републике Србије“ и материје која се односи на РВС.

Успешан рад организације РВС омогућава и опрема који су ОРВС добиле од Министарства одбране (лаптоп са штампачем). Рок измена и допуна састава је 15. јануар 2022. године.

Посебна пажња посвећена је Упутству о наменски пренетим средствима УО СОРВСС за реализацију програма обуке из области одбране у завршним

разредима средњих школа. Пракса из претходне године је наметнула потребу да се Упутство прецизније дефинише, што је председник СОРВСС учинио.

Закључак је да се за дефинисане ставке Упутства најпре утврше средства пренета у претходној години, а да се износ недостајућих средстава саопшти координатору, који ће од председника УО СОРВСС тражити да их пренесе у наредну годину. Фотокопије рачуна и других финансијских докумената приложити уз попуњени образац Извештаја, уз контролу председника Надзорног одбора и координатора (један примерак Извештаја њему доставити до краја децембра) и чувати.

Посебно место у расправи на поменутом састанку координатора и председника ОРВС заузеле су обавезе и задаци попуње кадровског упитника (досије личних података чланова ОРВС). Посао је обиман и одговоран, а проблеми велики (умрли, одсељени, укинута фиксни телефони, промењене адресе, мали број РВС је уписао мобилне телефоне). Задатак се не може завршити у времену од два три месеца. Заједнички је став да се уложи максимум напора, да се обухвати што већи број РВС, а попуњавање буде лично, читко и обавезно потписано. Дати поступак попуње и обраде мора се испоштовати. Пошто се оригинал кадровског упитника доставља генералном секретару СОРВСС, председници се морају побринути да те податке имају у ОРВС (или фотокопија Упитника или унети подаци у базу података за сваког члана појединачно у компјутер). Рад

Скуп је протекао у духу добронамерне размене ставова

на овом задатку трајаће и наредне године, а ажурирање ће се стално обављати, на три месеца.

Руководство СОРВСС је детаљно упознато са планираним програмским задацима у наредној години. Поред наведених задатака, централно место заузимају програмски задаци из области обучавања, оспособљавања и информисања резервних војних старешина (ватрена обука, тактичка обука, обука специјалности родова и служби, обука ученика завршних разреда средњих школа за одбрану земље и обука путем праћења вежби јединица Војске Србије). То су суштински тежишни задаци ОРВСО. У реализацији тих задатака изванредну помоћ у границама могућности и надлежности пружали су и пружају Команда за развој Тимочке бригаде (Тбр), Центри МО и претходни команданти Команде за развој Тбр, као и садашњи, пуковник Саша Тодоров и начелници Центара МО потпуковници Славиша Герић (Зајечар) и Ненад Манић (Бор). Пандемија ковид 19 зауставила је веће ангажовање и руководства и ОРВС на тежишним задацима. Осим обуке средњошколске омладине за одбрану земље, за коју су средства обезбеђена, ОРВСО немају средства за реализацију осталих кључних задатака ОРВСО, па се чланови организација с правом питају које су њихове обавезе и задаци, који мотиви.

Питање финансирања других

активности је изузетно важно и оно опредељује даљи опстанак ОРВС. Ови тематски садржаји су у жижи интересовања чланова ОРВС. Проблем није био у тој мери изражен односно исполњен у првој деценији после 2000. године, па су и резултати били евидентни. Преношење тог питања у надлежност локалних самоуправа, без дефинисаних обавеза, довело је до тога да најактивније организације изгубе динамику активности јер је рад руководства ОРВС волонтерски без основних средстава за програмски рад. Ако се томе дода да многе организације немају просторије за рад, то убитачно делује на руководство ОРВС и чланство.

Нестало је веће ангажовање и на плану унапређења РВС у виши чин.

У чину резервног потпоручника су и чланови са десет и више година рада. Веома је тешко временски мењати и освежавати саставе органа и руководства ОРВС и пријем нових, а много је и млађих старешина ван ОРВС. С правом се питају шта ће у ОРВС, односно који су доминантни мотиви привлачења чланова у ОРВС.

И поред изнетих активности, праваца деловања и проблема у временски дугој расправи, јасно је закључено да стајања нема, борба за решавање значајних питања мора се наставити и трагати за решењима путем већег ангажовања и активности.

С. Станковић,

физички (лично, препорученом или брзом поштом) доставе попуњене обрасце ОРВСО са одговарајућом шифром Градској организацији РВС Зајечар - координатору до 20. децембра. Електронске податке (ЕК-СЕЛ табеле) доставити администратору Александру Јовановићу; проверу базе података са достављеним кадровским упитницима за изборну јединицу „Исток 1“ вршиће Петар и Александар Јовановић и доставиће комплетно генералном секретару СОРВСС Драгану Ћирковићу.

Даљу активност на попуни кадровског

упитника председници и секретари наставиће и наредне године и по наведеном поступку тромесечно наставити у току идуће године до завршетка посла у целини.

Програм и План активности ОРВС изборне јединице „Исток 1“ за 2022. годину треба целовито уградити у област обучавања, оспособљавања и информисања резервних војних старешина. Локалне самоуправе Тимочког региона, углавном двајају и преносе минимална средства за пројекте под условом да ОРВСО раде оне из области културе. А износ средстава и

за те пројекте зависи од добре воље и разумевања челних људи локалних самоуправа. То потврђују о бројке у овој години: Бољевац 100.000, Бор 70.000, Мајданпек 100.000, Кладово 60.000, Неготин 150.000, Књажевац 60.000, Сокобања 150.000 и Зајечар одобрено на конкурс 50.000 уз обавезу да ГО РВС обезбеди 100.000 динара, иако је већ крај године ГУ није пренела ни динара.

Стаменко Станковић,
резервни пуковник

Са седнице оснивачке Скупштине ОРВС општине Осечина

ОРИЛО СЕ ОД ПАТРИОТИЗМА

Само једном реченицом би могла да се дочара атмосфера на седници оснивачке Скупштине резервних војних старешина општине Осечина: по много чему био је то скуп за пример! Том догађају присуствовао је генерални секретар СОРВС Србије Драган Ћирковић.

По неким елементима био је то историјски скуп, тако да ћемо поменути имена Организационог одбора који су чинили Драган Поповић, Драган Деспотовић, Бранко Станимировић, Славко Срећковић, Драган Павловић, Жељко Брадо-

Драган Деспотовић, а за заменика Драган Поповић. Чланови Управног одбора су Драган Деспотовић, Драган Поповић, Бранко Станимировић, Славко Срећковић и Драган Павловић. У Надзорни одбор изабрани су Љубомир Стевановић, Бранко Поповић и Војислав Вуковић. Чланови Комисије за обуку су Бошко Божић, Драгољуб Митровић и Жељко Брадоњић.

Уручујући Општинској организацији РВС лаптоп рачунар и штампач генерални секретар СОРВСС Драган Ћирковић поздравно је скуп, зајелевши

Радни састанак у Алексинцу

АКТИВИРАЊЕ ПАСИВНИХ СТАРЕШИНА

Радни састанак алексиначког руководства РВС одржан је у просторијама организације 10. децембра. Скупу чланова Управног одбора присуствовао је председник СОРВСС др Милојко Николић.

Председник удружења Драгослав Ненадовић поднео је извештај о досадашњем раду, активностима које су у току, оствареној сарадњи са СОРВСС, локалном самоуправом и о успешној и продуктивној подршци Копнене војске и Мешовите артиљеријске бригаде, што је позитивно оцењено.

Други део састанка био је посвећен наредним задацима и циљевима УРВС-а Алексинца.

У току су припреме за обилазак представника Управе за обавезе одбране организацији РВС

у Алексинцу, локалне самоуправе и средњих школа.

Предузимају се потребне активности на реализацији Иницијативе и Иницијативе 2.

Реализује се задатак подмлађивања кадра привлачењем у организацију млађих или тек свршених курсиста резервних а нераспоређених старешина. Такође се предузимају потребне мере на активирању пасивних и одржавању РВС у кондицији и њихова даља обука и стално освежавање знања.

У циљу формирања информационог система ИС СОРВСС у току је дигитализације базе података чланства. Алексиначка организација РВС до 25. децембра доставиће досијеа личних података чланова на прописаном обрасцу.

Они су поново у својој струковној организацији

њих, Горан Марковић, Иван Краљевић и Бранислав Поповић.

На дневном реду је било следеће: (1) Избор председавајућег оснивачке Скупштине и записничара; (2) Дефинисање задатака и циљева Општинске организације РВС Осечине, (3) Доношење оснивачког акта; (4) Упознавање са Статутом СОРВСС, дискусија о Статуту организације РВС у Осечини; (5) Избор органа (чланова Управног и надзорног одбора, секретара, комисије за обуку, радних тела); (6) Избор лица овлашћених за заступање председника и заменика председника Општинског одбора ОРВС Осечина; (7) Усвајање Програма рада за 2022. годину; (8) Одлука о прихватању Статута и о учлањењу у Савез организација резервних војних старешина Србије, и (9) Разно. Скупом је председавао Драган Поповић.

У наставку седнице изабрано је руководство. За председника Организације РВС општине Осечина изабран је

новој организацији да што пре стане раме уз раме са најбољима у Србији. Он је говорио о активностима организације која има посебан статус у Републици Србији.

Резервним војним старешинама које су се одазвале у великом броју обратио се и Драган Грујић из крупњанске организације РВС.

У другом делу свечаности представљена је књига „Дрина плаче и памти“ Слободана Лалета Смиљанића, адвоката из Крупња која за тему има догађаје из 1991. године.

Домаћини су се потрудили да свим присутнима сервирају војнички пасуљ.

Оснивачку Скупштину присутни ће памтити и по музици која је била патриотски обојена. Певале су се песме о Космету, а наступ локалних музичара био је пропраћен низом револуционарних нумера, па није чудно да се салом основне школе, у којој је одржан скуп, орило од патриотизма.

3. П.

Делегације ОРВС Војводине у Мађарској

РАЗМЕНА ИСКУСТАВА

На позив Савеза мађарских резервиста (MATASZ) у организацији Председништва MATASZ Жупаније Чонград – Чанади, Борачког савеза мађарских падобранаца

/МЕБСЗ/, делегација Савеза резервних војних старешина коју су представљали Жељко Обрадовић, председник ОРВС АП Војводине и Андрија Урбанчак присуствовала је 18. сеп-

Одличје које је додељено Андрији Урбанчку

У Апатину обележен Дан војних ветерана

ПРИЗНАЊА МАНДИЋУ, ЛОВРИЋУ И ПОСТХУМНО РАТКУ ВЕЈИНУ

Организација резервних војних старешина АП Војводине у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за социјалну политику, демографију и равноправност полова и Општином Апатин, поводом Дана војних ветерана Србије, организовала је сусрет делегација организација резервних војних старешина из АП Војводине.

Пре свечаности која је одржана у апатинском Дому културе делегације су на спомен плочу погинулим у ратовима од 1990. до 1999. године одале пошту и положили цвеће и венце. На свечаности је представљена књига генерала Небојше Павковића и Бошка Антића под називом „Кошаре и Паштрик – српски Термопили“, а уручена су и признања преживелим борцима битке за Кошаре, суграђанима Пеђи Мандићу и Александру Ловрићу, као и оцу Радета Ратка Вејина, Апатинца који је у борбама изгубио живот.

Честитајући војним ветеранима њихов дан, Жељко Обрадовић, председник УО Организације резервних војних старешина Војводине је говорио о историјату ОРВС и књизи „Кошаре и Паштрик – српски Термопили“.

–Ова књига која говори о борбама из модерне историје – самог краја 20. века, на симболичан начин повезује војнике који

су се борили на караули Кошаре и планини Паштрик са античким војницима – Леонидом и његовим храбрим Спартанцима. Заснована је на истинитим догађајима и сведочењима преживелих хероја у знак сећања на оне који се са Кошара нису вратили, а то је 108 погинулих припадника Војске и око 150 рањених, рекао је Обрадовић.

Свечаности су поред председнице општине Апатин Дубравке Кораћ и њених сарадника, присуствовали командант Речне флотиле, капетан бојног брода Зоран Марковић, командант Првог центра за обуку ВС у Сомбору пуковник Лазар Остојић, председник Савеза организација резервних војних старешина Србије др Милојко Николић као и представници других организација и удружења. У културно-уметничком програму наступили су Градски хор „Јединство“, Перо Стојанчевић глумац сомборског Народного позоришта и женска певачка група „Етна“ КУД-а „Царза“ из Апатина.

Д. Ненадовић

Дан испуњен патриотизмом: са свечаности у Апатину

тембра на Сегединском аеродрому (Р. Мађарска) свечаном отварању XXII Међународног падобранског такмичења „Скок на циљ“. Такмичење се вреднује и као Источноевропски куп падобранаца. На такмичењу су учествовали падобранци, припадници резервног састава из осам земаља.

Републику Србију представљала је екипа војних ветерана 63. падобранске бригаде. Поред присуства свечаном отварању и делу такмичења, одржан је и радни састанак наше делегације са делегацијом Председништва МАТАSZ Жупаније Чонград – Чанад, коју је предводио Иштван Давид, председник за ту жупанију. Том приликом размењена су искуства у раду организације резервних војних старешина и договорена обнова уговора о сарадњи између резервиста (МАТАSZ) Жупаније Чонград - Чанад и ОРВС АП Војводине.

Мађарско Министарство одбране доделило је нашем Андрији Урбанчоку посебно признање, које му је и уручено у Сегедину.

Писмо Редакцији „Првог позива“

НА ПРВОМ МЕСТУ ПАТРИОТИЗАМ

Урукама ми је часопис „Први позив“ број четири. Искрено - срећан сам. Некада сам радио у редакцијама листова Савеза резервних војних старешина. Нисмо нестали са друштвене сцене, иако су нам такву судбину одавно наменили.

Уз евидентно јачање Војске Србије и јачање одбрамбене моћи земље, пред мојим очима и душом мојом разилази се маглуштаина белосветске деструкције и обесмишљавање свега српског. Поново имамо државу и војску.

Читам у Програму, извештај о раду Савеза организација РВС Србије (председник др Милојко Николић) и ревитализацији Организације која сада има статус удружења од посебног значаја за одбрану земље, чиме су створени услови за несметано функционисање и Савеза и организација РВС. Ствари се враћају на своје место.

Увођењем наставе из области одбрамбених припрема и цивилне заштите у завршним разредима средњих школа, враћамо се нужној едукацији на правим местима и у право време. Поново смо на широком фронту изградње одбрамбене културе. Патриотизам као прва лекција усваја се у породици, школи, на војној обуци, у миру и рату, увек и без обзира на године старости. Због свега тога, мислим, да је наша организација „ову лекцију“ ставила по мери свог друштвеног статуса на првом месту.

П.С.

Имам 75 година. Још увек знам шта причам. Био сам подофицир, официр, грађанско лице у ЈНА. Био сам командир одељења, командир вода, командир чете и командант. Знам колики је стручни домет резервних официра и подофицира, али и колики је и какав патриотизам резервних војних старешина. Из историје ослободилачких ратова Србије патриотизам је био нешто само српском официру својствено. Подмлађујући нашу организацију (организације резервних војних старешина широм Републике Србије) не смемо то заборавити.

А што се нашег гласила тиче, односно уређивачке политике „Првог позива“ одушевљен сам!

Резервни мајор
мр Сава Вукојевић

Трупна противваздухопловна одбрана (ПВО) има веома битну улогу у заштити сопствених јединица и важних објеката од напада из ваздушног простора, те јој се посвећује све више пажње, баш као и модернизацији противвавионских система, међу којима је и ПАСАРС

Противвавионски самоходни артиљеријско-ракетни систем ПАСАРС-16, оруђе базирано на топу „Бофорс“ 40 мм, од првог приказивања јавности до данас доживело је неколико фаза модернизације.

Превасходна намена система ПАСАРС је заштита копнених јединица Војске Србије, првенствено оклопно-механизованих и артиљеријско-ракетних јединица током извођења борбених дејстава, као и одбрана важних објеката и инсталација од дејства из ваздушног простора. Овај систем ефикасан је у борби против беспилотних летелица, борбених хеликоптера, крстарећих ра-

кета, нисколетећих авиона, као и за дејства по циљевима на земљи и води.

Процесом модернизације постигнуто је да код сложеног борбеног система ПАСАРС противвавионски топ калибра 40 мм Л/70 „Бофорс“ уместо вучне варијанте буде постављен на возило, са оклопљеном кабином возача и послужоца, чиме су значајно унапређени заштита послуге, мобилност и брзина припреме за ватрено дејство. У систем за управљање ватром, интегрисани су савременији централни рачунар, подсистем за глобално позиционирање и сопствену оријентацију, тактички рачунар командира оруђа, радио-телекомуникациони уређај, пријемник података о циљу и електроагрегат за напајање система.

Систем за аутоматску стабилизацију и нивелацију који се састоји од хидрауличних кракова и софтвера који њима управља, доприноси да време потребно за заузимање борбеног положаја буде изузетно кратко, мање од једног минута, а брзи-

на палбе којом се дејствује по циљевима је пет метака у секунди. „Храњење“ топа врши се из пуњача капацитета 44 метка.

За ПАСАРС-16 карактеристичан је и висок степен балистичке заштите, као и могућност дејства уз помоћ модерлизованог осматрачко аквизиционог радара „Жирафа“ и самосталног дејства са оптичким индикатором циља или без њега.

ПАСАРС-16 је још један од сложених борбених система који је производ домаће индустрије. За његов развој задужен је Војнотехнички институт, а у пројекту учествују „Прва петолетка Трстеник – Наменска“, као интегратор-произвођач, „Застава ТЕРВО“ и „ФАП Прибој“ као већи кооперанти.

Противвавионски систем ПАСАРС М-16 са топом 40мм (прва варијанта) уведен је у наоружање Војске Србије, а у току је развој следећих фаза модернизације са ново интегрисаним подсистемима и ракетама земља-ваздух (3 типа).

Модернизација система ПАСАРС већ се показала као нешто што значајно доприноси повећању оперативних способности те је и то разлог зашто се наставља са развојем овог оруђа, које треба да буде окосница одбране јединица Копнене војске од нове генерације оруђа као што су дрoнови и беспилотне летелице.

У складу са принципима спиралног развоја система ПАСАРС, тренутно су у току завршна испитивања друге фазе развоја, чији су задатак нови подсистеми којима ће надаље бити опремљени сви ПАСАРС-и. У унапређења друге фазе модернизације спадају нови дизел електрични агрегат и електроенергетски подсистем, нови подсистем за визуализацију возача односно за вођњу са предњим и задњим камерама дању и ноћу, нови термовизијски нишан и нови подсистем за електронско темпирање префрагментираних муниције.

Трећа фаза модернизације ПАСАРС-а подразумева интеграцију ракетног система. Један од тих система је ракетни систем „Игла“. Војска Србије има велики број старијих, преносних противавионских ракетних система као што су „Игла“ и „Стрела“. Ова, такоређи отписана оруђа, поново добијају на значају јер уз неопходне модификације постају ефикасно, а веома јефтино средство за уништавање циљева новог типа који ће се појавити на бојиштима будућности, међу којима су разне врсте беспилотних летелица. То је један од разлога зашто се интегришу на систем ПАСАРС, који ће захваљујући опремљеношћу самонавођеним противавионским ракетама знатно повећати своју ефикасност за борбу против ваздухопловних циљева.

Интегрисање ракетног система „Игла“ на усавршени противавионски топ значајно је и због тога што ће послужити за интеграцију ИЦ самонавођених ракета „Мистрал 3“, које се убрајају међу најбољима на свету у својој класи.

„Мистрал 3“ представља последњу генерацију преносних ракетних система кратког домета и истиче се низом напредних карактеристика од којих се издвајају високе маневарске способности ракете, велики домет који омогућава дејство по ваздухопловима на даљинама до 7,5 км, бојева глава велике разорне моћи за поуздано уништење циља, висока отпорност на пасивне и активне системе за електронско ометање употребом технологије матричног инфрацрвеног детектора, могућност дејства у сложеним метео условима, дању и ноћу употребом инфрацрвене камере високе осетљивости у систему за нишањење. Интеграцијом „Мистрала 3“ у систем ПАСАРС-16 добиће се убојито оруђе способно да пружи ефикасну ПВО заштиту оклопним и механизованим јединицама непосредно из борбеног поретка, као и да оствари врло ефикасну ватру по циљевима на земљи.

Модернизовани ПАСАРС значајно јача противваздухопловну одбрану

ЗАШТИТА КОПНЕНИХ ЈЕДИНИЦА

Овај систем ефикасан је у борби против беспилотних летелица, борбених хеликоптера, крстарећих ракета, нисколетећих авиона, као и за дејства по циљевима на земљи и води.

Покушај злоупотребе догађаја у Рогову јануара 1999. године

ИСТИНА УВЕК ИСПЛИВА НА ПОВРШИНУ

Крајем јануара 1999. године забележен је инцидент са већом терористичком групом у рејону села Рогово, општина Призрен. Шта је претходило овом догађају?

Група паравојне терористичке УЧК, око 30 припадника, после обуке у Албанији кренула је да се у ноћи 28./29. јануар 1999. године илегално убаца преко Паштрика у нашу земљу. Током те ноћи магла је покривала горњу половину Паштрика и лагано се спуштала према подножју планине. Приликом покушаја илегалног уласка преко државне границе терористи су наишли на једну од наших заседа. Сукоб припадника војске и терориста био је кратак и снажан. У сукобу са нашом војском погинула су тројица терориста, а више њих било је рањено. Губитака са наше стране није било. Одмах током сукоба већи део терориста одбацио је ранчеве са опремом и нешто наоружања. У ранчевима које користе припадници НАТО-а, биле су по четири mine за минобацач 82 мм и друга опрема. Разбијена терористичка група на више праваца покушала је да се спусти низ планину и докопа првих кућа села подно Паштрика.

Са упаљеним ратним светлима

По обавештењу о догађају командант бригаде наредио је да се одмах у току ноћи формирају две борбене групе и крену ка месту догађаја, изврше претрес ширег рејона и помогну нашим припадницима. Предводио сам борбену групу која је из Призрена преко моста на Белом Дриму, села Крајк,

ПИШЕ:
Стојан Коњиковац,
бригадни генерал у пензији

Ромаје имала задатак да дође у село Кушнин, поседне положаје северно од села и не дозволи терористима да се спусте у села. Кретали смо се са упаљеним ратним светлима на возилима. Налазио сам се у другом моторном возилу у колони. На челу је била „прага“ са капетаном Владимиром Дојином. Покрет колоне текао је плански са отежаном оријентацијом због ноћи и магле. Под батеријском лампом се на карти могао пратити само ток пута којим се крећемо и пролазак поред кључних места. После про-

Пропаганда НАТО-а била је заснована на неистинама или полуистинама а усмерена на обликовање јавног мњења западних земаља. Недуго после овог дешавања, догађај у Рачку искоришћен је у пропагандне сврхе и послужио је у том тренутку као прекретница у односу западних земаља према Србији. У народу се каже „Док се докаже истина, прошао воз“.

ласка села Ромаја, испред нас на око 100 метара у ноћи из кривине појави се светлост фарова моторног возила. Због уског сеоског пута и безбедности успорисмо покрет, а светло фарова је остало на истом месту. Наша прва два возила лагано приђоше возилу испред нас. Угледасмо мањи камион величине као ТАМ 110 чији је мотор још радио. Циркуларно сам позвао све командире на вези и пренео шта се догађа. Наредих да се одмах гљудство искрца и поседну положаји са обе стране пута. Влада и ја са неколико војника, наоружањем у руци и готовости за дејство приђосмо каросерији која је била

Припадници 549. бригаде

отворена са задње стране. Осветлисмо унутрашњост батеријским лампама. Унутра се налазило пар пуних ранчева НАТО-а и неколико војничких блуза са ознакама УЧК. Одмах сам схватио да су у моменту када смо се сусрели група терориста се зауставила, истрчала из камиончића и удаљила у магловиту ноћ. Током овог сусрета није било међусобног дејства. После извесног времена наставили смо прилазак селу у борбеном строју и пре свитања посели планиране положаје.

Током исте ноћи друга већа група терориста кретала се из унутрашњости Метохије ка државној граници. При преласку реке Ереник преко Терзинског моста наишли су на полицијску заседу у селу Бистражин. Развила се одмах јака размена ватре. На несрећу код полицајаца десио се застој на пушкомитраљезу. У размени ватре погинула су тројица терориста а рањена су два полицајца.

Заседа за терористе

Припадници МУП-а из Ђаковице оперативним радом дошли су до податка да ће 29. јануара 1999. године, двадесет четворица терориста доћи у село Рогово. Тачно су знали кућу у коју ће доћи пред свитање. Неопажено су посели заседна места око куће и у највећој тишини током ноћи чекали госте. Терористи су дошли пешке а у дворишту куће чекао их је комби и неколико путничких моторних возила. То је био један од праваца убацивања терориста који је ишао од ширег рејона Ликен (тп 1245м) на државној граници, низ обронке Паштрика ка селу Кушнин (тп 431), даље ка Рогову, из Рогова преко моста изашли би на пут Ђаковица-Призрен и за око 6км код Мале Круше скренули ка Ретимљу, где је било главно место за прихват. Из Ретимља би даље одлазили на различите правце. Сви су били наоружани и обучени у униформе са ознакама УЧК на рукавима. Неколико њих било је превијено, што говори да су пре тога имали сукоб са нашим војницима на граници, јер су носили борбену опрему коју су понели из Албаније. По доласку ушли су у кућу и задржали се неко време. Када су завршили рад, терористи су изашли из куће и сели у моторна возила. Упалили су возила да би кренули. У том моменту припадници МУП-а, Оперативно потражне групе из Ђаковице отворили су јаку унакрсну рафалну ватру из личног наоружања.

Уништена је цела терористичка група у дворишту куће. Погођени у комбију нису осу-

пели ни изаћи из возила. Неки су остали у аутомобилима а неки су покушали изаћи и дочепати се заклона. Део њих лежао је у блату и води која је била на више места у дворишту. Један терориста покушао је побећи, за њим је потрчао командир Оперативно потражне групе Предраг Раковић. Терориста је иза ћошка зграде сачекао полицајца и отворио рафалну паљбу. Том приликом погинуо је командир ОПГ, припадник МУП-а Републике Србије. Полицајци су током ноћи одмах поставили шире обезбеђење места догађаја. МУП Ђаковице обавестио је мисију ОЕБС-а и команданта бригаде о догађају, дајући само основне информације. Ујутро на увиђај је дошао шеф мисије ОЕБС Вилијам Вокер са још десетак верификатора.

Тешка глума

Ујутро рано са две борбене групе које су током ноћи већ дошле у шире подручје догађаја, из два различита правца ушли смо у Рогово. На челу једне борбене групе био је командант бригаде пуковник Божидар Делић, а другу борбену групу водио сам ја. Задатак војске био је обезбеђење ширег подручја догађаја и стварања услова за реализацију безбедног увиђаја. Наш боравак у селу Рогово био је превентиван ради евентуалног спречавања терориста да онемогуће рад екипе за увиђај, као што су касније радили у Рачку.

На увиђају је била и телевизијска екипа која је снимала лице места. Јасно се видело да су нешто тражили вртећи се унаоколо по дворишту уз међусобан тиши разговор. У кући су биле жене и нису излазиле из куће. Тишина је била док се вршио увиђај у дворишту. Оног момента када је Вилијам Вокер са неколико посматрача ушао у кућу, одједном се чуло јако запомагање и кукњава жена. То је трајало док су посматрачи били у кући, чим су изашли поново је завлада ла тишина.

Касније смо видели да је и овај догађај озбиљно разматран да се искористи као повод за почетак агресије НАТО-а на нашу земљу. Није се успело у овој намери из више разлога: то нису били цивили него су сви били у униформама са ознакама УЧК и наоружани. Начин како је дошло до борбе и како су погинули на једној и другој страни потврђују да је то војнички сукоб, који се не може подвести под кршење борбених правила. Сада се јасно види коинциденција поступака Вилијема Вокера при оптуживању и осуђивању једне стране са оним што се деси-

ло у касније у Рачку. Пронаћи или инсценирати догађај, одмах без доказа назвати масакром, употребити снажну пропагандну машинерију и предузети мере за кажњавање унапред осуђеног.

Британски и Амерички новинари идентификовали су жртве као етнички Албанци, што би читаоца требало навести на закључак да су цивили. Оно што је у извештајима недостајало јесте да се радило о члановима терористичке УЧК или онима који су подржавали УЧК.

Злоупотреба фотографија

Министар одбране Немачке Рудолф Шарпинг, три месеца након сукоба приказао је слике на конференцији за штампу 27. априла 1999. године и оптужио српске власти да су извршиле масакр. На конференцији је приказао само слике убијених а сакрио је слике где је било оружје, ознаке УЧК као и чланске карте припадника УЧК. Наравно да на тој конференцији за штампу није споменуто да је немачки полицајац Хенинг Хенше, који је присуствовао увиђају са представницима ОЕБС-а, негирао да се радило о масакру.

Тужилаштво Хашког трибунала је довело у везу догађај у Рогову са случајем Рачак, чиме је покушано да се сугерише да се ради о мустри српских власти, а онда су то одбацили, очигледно због недостатка поузданих доказа.

Лично сам сведок да је један од верификатора током увиђаја захтевао да се лешеве терориста донесу са различитих позиција из воде и блата у дворишту, на одређено место ради сликања сваког убијеног терористе и евакуације истих. Те су слике поређаних погинулих терориста, који леже један поред другог, како су верификатори тражили, у западним медијима (посебно у Немачкој), приказивали као да су стрељани. Видео запис овог догађаја постоји на Јутјубу и сведочи у прилог написаном.

Немачки новинар који се бави информативном аналитиком урадио је дивну и аргументовану анализу на разобличавању тадашње злоупотребе јавног мњења у Немачкој, ради остваривања других циљева. Када сам погледао овај прилог на Јутјубу скинуо сам га са интернета и поставио на свој Фејсбук налог, уз прикладан коментар као сведок тока увиђаја посматрача ОЕБС-а. После краћег времена скинут је са налога од стране Фејсбук администратора и онемогућено даље приказивање.

Преко оваквих неистина стварано је расположење Немачког народа у оправданост агресије НАТО-а на Србију и оправданост првог ангажовања Немачке војске после Другог светског рата ван својих граница. Ово ангажовање Немачке војске било је у супротности са тадашњим уставом Немачке. Чиста замена теза насилник је приказиван као жртва. Пропаганда НАТО-а била је заснована на неистинама или полуистинама а усмерена на обликовање јавног мњења западних земаља. Недуго после овог дешавања, догађај у Рачку искоришћен је у пропагандне сврхе и послужило је у том тренутку као прекретница у односу западних земаља према Србији. Свесни смо колико неистина може и колико је нанела зла, посебно у оваквим ситуацијама. У народу се каже „Док се докаже истина прошао воз“.

Откривањем јединственог, монументалног споменика великом жупану Стефану Немањи на Савском тргу у Београду на Савиндан (27. јануара) српски народ се на достојанствен начин одужио оцу, родоначелнику, средњовековне српске државе. Стефан Немања, који је поставио темељ Српске државе, био је зачетик најзначајније српске династије - Немањићи, који су владали Србијом пуних 205 година, од средине дванаестог до средине четрнаестог века (од 1166. до 1371. године), највише од свих династија, рачунајући Карађорђевиће и Обреновића. Те две династије су владале Србијом укупно сто четрдесет и једну годину (од 1804. до 1945.).

Споменик српском владару Стефану Немањи је дело светски познатог руског вајара и академија Александра Рукавишњикова. Висок је 23 метара, а тежак 68 тона заједно са постаментом, налази се испред зграде некадашње старе железничке станице, која је саграђена 1884. године и у коју ће ускоро бити усељен Историјски музеј Србије. Зато многи сматрају да је управо споменик Стефану Немањи, за који се тврди да је највећи на Балкану, подигнут на правом месту. Међународни јавни конкурс је расписан 10. фебруара 2016. године, а жири, којим је председавао Никола Селаковић, садашњи министар спољних послова, одлучио се за Александра Рукавишњикова.

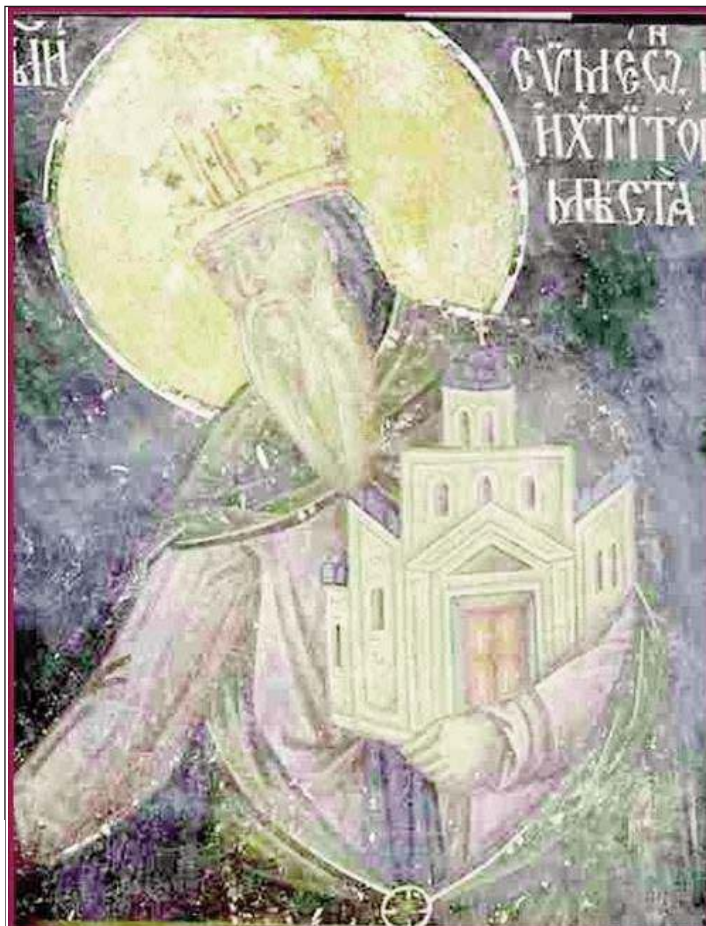
На споменику велики жупан стоји обучен у племићку одору, у десној руци му је мач, а у левој Хиландарска повеља. Постамент има више слојева, у основи му је напукли византијски шлем, симбол сталне борбе за слободу са Ромејским (Византијским) царством, из кога се појављује жезло, знак моћи и власти. Аутор је при стварању споменика користио жезло Светог Саве, које се налази у манастиру Милешеви. Фреске на споменику су урађене на основу фресака из манастира Високи Дечани у Метохији. Споменик је и музеј у малом, на нему је приказана историја династије и најважнији датуми везани за њу.

Савски трг, некада ругло Београда, преуређен и реновиран, сада светски изгледа и биће један од најлепших делова нашег главног града. Са мноштво зеленила, засађеног дрвећа, биће оаза за одмор, шетњу и разне културне манифестације.

Оловни печат великог жупана Стефана Немање (Народни музеј у Београду).

Фреска из Богородичине цркве у Студеници

Немањићи на престолу Србије

СТЕФАН НЕМАЊА ОТАЦ НАШЕ ДРЖАВЕ

Можда данас нисмо свесни величине великог жупана рашког Стефана Немање. Он је својим задужбинама и делима увео српски народ у историју хришћанских народа, био је владар, али и светитељ. Студеница, место где почивају његове мошти, постаје главно место и духовни центар средњовековне Србије, где је постао а и даље се ширио култ династије Немањића.

Србија – породично наслеђе

Стефан Немања рођен је 1113. године у Рибници, код данашње Подгорице. Умро је у Хиландару 1199. године, пошто се три године раније замонашио и узео име Симеон Мироточиви. Његове мошти пренесене су 1208. године у манастир Студеница, која је, уз Хиландар, Стефанова задужбина. Немањин отац звао се Завида, а пре њега (Немање) имао је још три сина, Тихомира, Страцимира и Мирослава. После свргавања са престола великог жупана Десе, ромејски цар Манојло I Комнин је одлучио да српски престо

наследи породица Немање. Српски велики жупан је био у добрим односима са Манојлом, међутим, после његове смрти често је ратовао са његовим наследницима.

Стефан Немања је владао Србијом тридесет година, као велики жупан, од 1166. до 1196. године. Власт није предао најстаријем сину Вукану, већ Стефану Немањићу, који је од оца наследио титулу великог жупана. Трећи и најмлађи Немањин син био је Растко Немањић, Свети Сава.

Држава којом је владао Стефан Немања граничила се са Византијом и зато је стално био са њом у сукобу.

Велелепни споменик Стефану Немањи на Савском тргу у Београду

Владао је Зетом, Травунијом, Захумљем и Неретљанском области. Његово име уписано је у Хиландарску повељу, која је настала 1198. године. За своју владавину сматрао је да почива, пре свега, на породичном наслеђу, јер су српском земљом владали његови преци, али и да му је она (владавина) дар од Бога. О његовом животу, синовима, животописци, Стефан Немањић Првовенчани и Свети Сава исписали су „Житије Светог Симеона“.

Да би учврстио власт, Стефан Немања је сазвао у Рашкој Сабор против богумила, за које је сматрао да су јеретици. Током владавине почиње да зида задужбине, манастире и цркве, и таква градња постаје аутохтони српски грађевински – рашки стил. Прво је подигао Ђурђеве ступове, затим, велики жупан Рашке је изградио и Студеницу, као своју задужбину, а са сином Свети Сава и Хиландар. Немања је ударио темељ ктиторству у Расу, обновио је и цркву Свете Богородице у Топлици, изградио је манастир посвећен Светом Николи. Његови наследници наставили су да се баве ктиторством, зидајући цркве, манастире, задужбине широм Србије.

Можда данас нисмо свесни величине великог жупана рашког Стефана Немање. Он је својим задужбинама и делима увео српски народ у историју хришћанских народа, био је владар, али и светитељ. Студеница, место где почивају његове мошти, постаје главно место и духовни центар средњовековне Србије, где је постао а и даље се ширио култ династије Немањића.

Због престола, као најмлађи син жупана Завиде, стално је долазио у сукоб са старијом браћом Тихомиром, Страцимиром и Мирославом. На Косову, код места Патино, сукобио са браћом и однео победу. Ипак, касније су се браћа измирила.

Како је забележио византијски цар Константин VII Порфирогенит, у другој половини осмог века постојала је прва кнежевска династија – Властимировићи, касније у деветом веку и прва краљевска династија Војислављевићи. На основу историјских чињеница доказано је да су Срби један од најстаријих народа Европе и да су насељавали области и живели на просторима садашњег Балкана.

Политичка организација Срба се наслањала на племенској и етичкој повезаности, није постојала граница територије на којој су живели. Власт је била у рукама кнеза, а њему су потчињени били жупани.

Достојни наследници

Стефан Немања је имао достојне наследнике. После њега велике заслуге за очување и стварање Српске државе имао је његов син, Стефан Немањић Првовенчани, а посебно Растко Немањић Свети Сава (1175, Мишчиће – 1236, Велико Трново). Стефан Немањић Првовенчани је имао три сина, Радослава (владао од 1227 – 1234), Владислава (1234 – 1242) и Стефана Уроша I Немањића, који је био најзначајнији од браће и владао од 1242. до 1276. г. Краљ Стефан Урош I Немањић је наставио традицију династије, па и његови синови краљеви Стефан Драгутин (1226 – 1282) и Милутин Урош II Немањић (1282 – 1321). Овај последњи је оставио дубок траг владајући Србијом, као и његов син Стефан Урош III Дечански (1321 – 1331). После Стефана Дечанског највећи и најпознатији владар међу Немањићима, који је проширио Србију скоро на цело Балканско полуострво био је краљ, касније цар Стефан Урош IV Немањић Душан Силни (1331 – 1355). Династија Немањић се

угасила, после 205 година владавине, смрћу последњег краља Стефана Уроша V Нејаког, који је владао од 1355. до 1371. године.

Стефан Немањић Првовенчани (1166 – 1227) је владао од 1196. до смрти, 1227. године. Надимак Првовенчани је добио јер је био први крунисани краљ Србије после одлуке његовог оца Стефана Немање да се повуче са престола. Немања је одлуку саопштио на државном сабору у Цркви Светог Петра и Павла у Расу. Власт је поделио синовима, тако што је Вукану дао да влада Дукљом и Метохијом, а Стефану Немањићу осталим српским земљама. Чим је сео на престо и наследио од оца титулу великог жупана, Стефан Немањић је затражио од римског папе Иноћентија III краљевски венац (тада се још увек нису додељивале круне), али је био одбијен. Тек када је Србија ојачала, 1217. Године, у старом Расу жеља му је услишана. Стефан Немањић је тако постао краљ свих Српских земаља и Приморја. Година 1217. је узета је званично као година када је створена средњовековна Србија. Ове године се обележава 804 године од оснивања Српске државе.

Занимљиво је да је Стефан Немањић својом Жичком повељом одредио да се сви будући краљеви крунишу у манастиру Жича, чији је он био ктитор. На тај начин династија Немањићи уписана је међу остале краљевске династије у Европи. Стефан Немањић се три пута женио, познате су му жене, Евдокија Анђео и Ана Дандоло.

Најмлађи син Стефана Немање, Растко Немањић, касније Свети Сава I српски много је помагао старијег брата Стефана Немањића, којег је после свађе помирио са Вуканом. Свети Сава је био најпознатија личност средњовековне Србије. Био је монах и градитељ Хиландара, књижевник, политичар, дипломата, игуман манастира Студеница и први архиепископ Српске православне цркве. Замонашио се у руској цркви Св. Пантелејмон на Светој Гори. Године 1219. је убедио Васељенског патријарха и никејског цара да додели самосталност Српској православној цркви. И тако, Манојло I Цариградски, васељенски патријарх проглашава Светог Саву за првог архиепископа СПЦ. На овој светој дужности био је до 1233. године, када га је заменио Сава II.

Година 1219. се сматра годином када је основана СПЦ, и ове се обележава 802. година постојања. Свети Сава је два пута посетио Свету земљу, Палестину. Други пут, када се враћао, због велике исцрпљености упокојио се у Великом Трнову (Бугарска), 27. јануара 1236. г. Упокојење Светог Саве 27. јануара се у српском роду обележава као Савиндан.

Зоран Јакшић

ПРВИ ПОЗИВ

Интерно гласило
резервних војних старешина

СОРВСС захваљује
руководиоцима у надлежном
ресору Министарства одбране
на помоћи у припреми и
реализацији овог гласила

ИЗДАВАЧ
Савез организација удружења
резервнихвојних старешина
Србије

ЗА ИЗДАВАЧА
Др Милојко Николић

Година III. Број 5.децембар 2021.

Снимимо:З. Пешић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

САРАДНИЦИ
Драган Ђирковић

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Медија центар „Одбрана“ и
дописници.

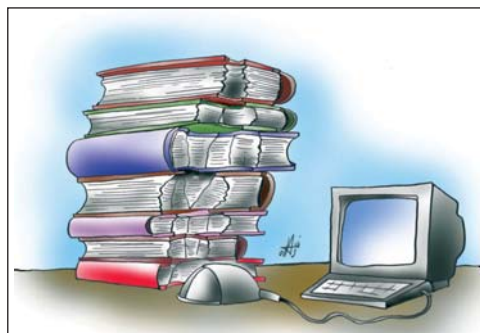
УНОС ТЕКСТОВА: Редакција

Лист излази тромесечно
Тираж 500 примерака
Телефон-факс: +381 11/32 30 454
Адреса: Ул. Браће Југовића бр. 19,
спрат II, канц.бр.240
11.000 Београд
Ел. пошта: office@sorvss.org.rs;
info@sorvss.org.rs
Сајт удружења: www.SORVSS.org.rs

Ставови изражени у овој публикацији
искључива су одговорност аутора и његових
сарадника и не представљају нужно званични
став Министарства одбране.

КАРИКАТУРЕ:

Никола Оташ

АФОРИЗМИ

*Шта ће ми жена мој живоји
Кад ми је живоји никакав?!*

*После екскурзије
Он је добио јединицу, она
двојке.*

*Жена и ја дишемо једном
душом. Њеном.*

*Разлика између заљубљених
и болесних:
Заљубљени сањају како да
уђу у кревет,
А болесни – како да изађу.*

*Нашао сам шрећу.
Жена је љубоморна кад ме
види са друћом.*

*Ја поклонио жени бунду,
А она разласила да је од
медведа.*

*Она не зна да кува,
Али увек ми зайржи.*

*Знаш ли, граѓа, ону шљиву
ранку?
Шљиву знам, шебе се не
сећам.*

*Насћран!
Уместо на жену, ирлејо на
књићу!*

Мића Живојиновић

**ЧИТАОЦИМА
И САРАДНИЦИМА
ЧЕСТИТАМО
ПРЕДСТОЈЕЋЕ
НОВОГОДИШЊЕ
И БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ**

Манастир Никита са терасама

Батин-бегова кула

Архиепископско катакомбна црква

Турска кула у освајању Београда, састанак урбана Београд и турски савезници

Београдски звезасти мост, дугачини 2140 m, широким 3 m, а високим 3 m, са спољња страна опасани су до војска, који су испуњени водом

У терлави се одржава фестивал етничких освајања „Витски сурали“

њему до децембра 1072. Када су 1095. године крсташки прео поља да прошли кроз Ниш, опкољу да је био боља утврђен од Београда и да је опасан јаким зидинама и кулама“.

Прем писани извор о обнови средњовековне Нишке тврђаве потиче из 1166. године, када византијски историчар Хонџат наводи да је цар Мануило I Комнин (1143—1180), и сам Ниш окупио зидовима“. Српски извори бележе да је велики катан Стефан Неманша 1183. у „славни град Ниш“ и да темеља га порушио, а 1186. године осваја га је од Бизантије и обновио, примичиш у Нишу 1189. немалог цара Фридриха I Барбаросу. Бизантија га поново осваја 1190. године српски краљ Стефан Првозванени помиња се у Нишу од 1214. до 1215. године. После тога, кроз мтас 13. век, у изворима нема помена о граду, вероватно је био под влашћу Бугара.

После битке код Белбукда 1330. године, када је Стефан Дејчански потучао бугарског цара Мисарла Шимлена, Ниш је поново ушао у састав Србије. У доба кнеза Лазара (1371—1389) Нишка тврђава је била обновљена, а 1386. Ниш су први пут освојили Турци, а тврђаву разорили. У доба српске деспотовине, од 1402-

1427, деспот Стефан Пазаревић је освајао Ниш и обновио тврђаву. Била је то последња обнова средњовековног нишког утврђења, пошто је Ниш 1428. године коначно потпао под турску власт. На самом почетку турске власти – Нишка тврђава је два пута страдала. Новембра 1443. године удружена српско-угарска војска, предвођена деспотом српским – Ђурађем Бранковићем и Јанком Хуњадијем, ослободила је Ниш и продла до Софије, а у повратку, јануара 1444. године, поново је прошла кроз Ниш. Деспот Ђурађ и Хуњади су 1451. поново продла до Ниша, рушећи га и палећи.

Турци нису обнављали средњовековну тврђаву. Аустројанци су освојили Ниш 1690. године, на остацима средњовековног утврђења саградили два јака бастиона. Током последње деценије 17. века, Турци су на неколико места само ојачали бедем. Тек побитком Београда 1717, у Аустро-турском рату и преништањем војног и управног седишта у Ниш, Турци су 1718. године изградиле, за само годину дана, велико утврђење Хисар. Била је велик димензија од данашње Тврђаве и чинило је изград троугла, обухватајући и Београд махалу. Земљани бедем Хисара поседовао је седам бастиона, а дук бедема рас-

ширине 3,50 m, напуњен водом из Нишаве. У Хисар се улазило на три калпе. Изград Хисара је самуван на тзв. Италијанском плану из 1719. године. Ведеки данашње Тврђаве изградњи су од фебруара 1719. до јуна 1723. године.

Данашње утврђење је артиљеријског типа и подигла су га Османлије у периоду од 1719. до 1723. године на простору античког и средњовековног утврђења.

Султановом повелом од 19. фебруара 1719. одлучено је да се у Нишу изгради јака тврђава. У пролеће исте године опкољени су радници по пројекту гласног архитекте Македала и његовог брата Мустафа ага, главног организатора рада. Прве године градње, 1719. године, ангажовао је више десетина хиљада спахија из десет санџака Румелијског белгер-белгуса, а 1722. године из 14 санџака. Последње године градње бедема, 1723, доведено је 10 мајстора каменорезаца из Цариграда, а бедем је зидао 100 зидара. Завршетак радава обележен је свечаностима и постављањем плоче са записом на Стамбол калпи, јуна 1723. године.

Као и свако артиљеријско утврђење, данашња Нишка тврђава има полигоналну основу, са седам неједнаких страна и четири велике калпе (Стамбол врата,

Београдска врата, Бодена или Јагодиналска врата и Бидинска врата), једном малом калпиом (тзв. потерна врата, „вратаница“ којима се излази у градске тераса) и осам бастионских тераса. Са бедемима дужине 2.100 m који су широки 3 m, а високи 8 m тврђава заступа површину од 22 ha, 80 ари и 52 m².

Након ослобођења тврђава има место војну улогу до 1960. године када се војска послата из тврђаве и од тада остаје само историјски знаја и постаје штаблште са значајном културном поудом.

Током своје вишевековне историје, преобитна нишка Тврђава на мјем простору се налази данашња турска Тврђава, била је у поседу многих дукана, почевши од Чилмљана чим се цар Константин родио недалеко од данашњег Ниша, преко Стефана Неманша који је у њој неко време дуква своју престолнију крајем 12. века до Османлија које су је заузеле 1386. године. У склопу тврђаве се данас налази бројни туристички садржаји, продавнице сувенира, ликовна галерије, угоститељски објекти и летња позорница која представља својеврстан културни центар града током летњих месеци.

Извор: Wikipedia

Status Stil

011/ 316 24 88 ;

06/ 676 88 01

E-mail: office@statusstil.com

СРПСКА ОФИЦИРСКА САБЉА М.1895/1995 И ПАРАДНИ БОДЕЖИ ВИДОВА ВОЈСКЕ

САБЉЕ : 25 месечних рата

стандардна.....месечна рата- 3.600 дин.
посребрена..... месечна рата - 3.840 дин.
позлаћена.....месечна рата – 4.200 дин.

БОДЕЖИ : 20 месечних рата

посребрен.....месечна рата – 2.940 дин.
позлаћен..... месечна рата – 3.360 дин.

